

foyer

NÁRODNÍHO DIVADLA KVĚTEN 2026

JUBILEUM IVY JANŽUROVÉ
SPOLEČNÁ HISTORIE ND A PRAŽSKÉHO JARA
OPERA ND A SO V PŘÍŠTÍ SEZONĚ

Národní divadlo

optimismus

Vybírám zadarmo všude?

Samozřejmě.

#ChytryUcet

Bankomaty po celém světě zdarma

- Nevztahuje se na poplatky účtované 3. stranami
- Vedení účtu zdarma
- Více info na rb.cz

**Raiffeisen
Bank**

Malé radosti

Jana B. Hniličková
šéfredaktorka

Květen je můj oblíbený měsíc. Dny jsou dlouhé, ale ještě ne úmorně vyprahlé, vzduch je teplý a voní. Když jdu kolem rozkvetlého šefíku, vždycky se zastavím a snažím se „načuchat si“ do zásoby. Tahle krása jako by byla v rozporu s mizernou náladou, která se šíří společností; nebo je možná jí navzdory. Mnoho lidí i v našem relativně bezpečném prostředí dnes žije ve strachu a úzkosti, ať už kvůli pocitu bezmoci tváří v tvář rozpadajícímu se světovému řádu, změnám klimatu, nebo třeba frustraci z toho, že je stát nechal tak či onak na holičkách. Je absurdní nabízet jako lék vůni šefíku – ale malé radosti jsou důležité. Jako odměna, jako zdroj síly. Asi obojí.

Malé radosti jsou důležité. Jako odměna, jako zdroj síly.

Květnový časopis otevírá rozhovor Ilony Smejkalové s přední herečkou činoherního souboru Ivou Janžurovou, která v tomto měsíci slaví krásné jubileum. Její slova jsou ukázkou nezlomnosti a životního optimismu, který je možné paní Janžurové závidět – ale hlavně jí ze srdce přejeme, aby si ho udržela i do dalších let.

V polovině měsíce představí Činohra inscenaci původní tragikomické dystopie z blízké budoucnosti, v níž Česko s Polskem představují poslední baštu vyna-

lézavého odporu proti devastační třetí světové válce. Inscenaci uvádí dramaturg Róbert Štefančík a z jeho slov se dá tušit, že národ Švejka a Jára Cimrmana, který dobře ví, v čem tkví síla absurdního humoru, by mohl v novém titulu najít zalíbení.

Opera chystá premiéru Poulencových *Dialogů karmelitek*, na kterou zveme rozhovorem s představitelkou Blanche de la Force Janou Siberou. Dílo, které režisérka Barbora Horáková Joly tematicky propojila s perzekucí českých řádových sester v padesátých letech, je ukázkou jiného zdroje vnitřní síly, hlubokého a zdánlivě neochvějného. Právě hledání víry sopranistku s postavou řeholnice spojuje – a je to poutavé čtení.

Pomalu se také chystáme na závěr sezony, který bude patřit Baletu a jeho premiéře diptychu George Balanchina. Tento rusko-americký choreograf patří bezpochyby k fenoménům tance minulého století. V čem byl jeho přístup přelomový, vysvětluje Barbora Truksová, a vy se tak můžete navnadit na poslední premiéru sezony, která kromě neobvyklé taneční techniky překvapí například i kostýmní výpravou z dílny proslulého Karla Lagerfelda – ale o tom až příště.

Milí čtenáři, milé čtenářky, krásné čtení i inspirativní divadelní zážitky přeje

Jana B. Hniličková

Národní divadlo

Foyer, informační magazín Národního divadla, 143. sezona ND / Číslo 9 / Vychází 10× ročně, Praha
Vydavatel: Národní divadlo, Ostrovní 225/1, 110 00 Praha 1 – Nové Město, T 224 901 537, IČ 00023337
Redakce a autoři textů (není-li uvedeno jinak): Jana B. Hniličková, Petra Halbichová, Kateřina Hanáčková, Markéta Houdková (e-magazín), Kristýna Klimešová, Magdalena Korcová, Iva Nevoralová, Kateřina Ondroušková, Josefina Panenková, Kateřina Kubák Prášilová, Martina Sedláková, Jan Schneider, Barbora Truksová
Redakční rada: Jana B. Hniličková, Tomáš Staněk, Helena Vonková
Kontakt: redakce@narodni-divadlo.cz
Grafická úprava, prepress: Ilona Folprechtová, Petr Huml, Formata / Tisk: UNIPRESS spol. s r.o.
Obchodní informace a distribuce časopisu: T 224 901 448

Toto číslo vychází: 30. 4. 2026, redakční uzávěrka: 9. 4. 2026, příští číslo vyjde: 29. 5. 2026
ISSN: 2788-3353, MK ČR E 12722 / www.narodni-divadlo.cz/cs/emagazin

IVA JANŽUROVÁ
FOTO: ZDENĚK SOKOL

Opera

Činohra

Balet

Laterna
magika

Národní divadlo

Otakar Ostrčil
Legenda z Erinu
16. a 19. října 2025

Richard Wagner
Zlato Rýna
12. a 15. února 2026

Václav Trojan
Kolotoč
23. a 25. dubna 2026

Státní opera

Wolfgang Amadeus Mozart
Idomeneo
25. a 28. září 2025

Richard Wagner
Parsifal
26. a 29. března 2026

Francis Poulenc
Dialogy karmelitek
21. a 24. května 2026

Stavovské divadlo

Henry Purcell
Dido a Aeneas
15. a 17. ledna 2026

Národní divadlo

Josef Škvorecký, Evald Schorm
Farářův konec
27. a 28. listopadu 2025

Státní opera

Publius Ovidius Naso
Proměny
19. a 20. února 2026

Stavovské divadlo

Mary Shelley
Frankenstein
13. a 14. listopadu 2025

Henrik Ibsen
Heda Gablerová
5. a 6. března 2026

William Shakespeare
Večer tříkrálový
28. a 29. května 2026

La Fabrika

Maria Wojtyzsko
**Nečekané VÍTĚZSTVÍ
POLSKO-ČESKÉ UNIE
ve III. světové válce**
14. května 2026 (Praha)
22. května 2026 (Krakov)

Národní divadlo

Avant-Garde
12. a 13. března 2026

Státní opera

Liliom
23. a 24. října 2025

Petr Iljič Čajkovskij
**Louskáček –
Vánoční příběh
ve Státní opeře**
6. ledna 2026

Who Cares?
18. a 19. června 2026

Stavovské divadlo

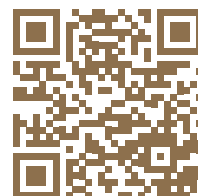
Baron Prášil
9. a 10. dubna 2026

La Fabrika (Slévárna)

V parku
4. a 5. listopadu 2025

Premiéry
sezony 2025/26

AKTUÁLNÍ PROGRAM

6

Jubilejní rozhovor s Ivou Janžurovou
Hlavně se mi povedlo posledních
pět let přežít, glosuje herečka

16

Fotoohlédnutí za Baronem Prášilem
Příběh o vypravěči, který proslul svou bezbřehou
fantazií, rozzářil Stavovské divadlo

18

Balet uvede choreografie George Balanchina
Jak čist rukopis choreografa, který navždy změnil estetiku
(nejen) amerického baletu?

34

Rozhovor s Janou Siberou
I mně dala víra životní kotvu, říká sopranistka,
která v *Dialogích karmelitek* ztvární Blanche de la Force

14	Účel světlí propagandu	
22	Ferman	
24	Večer tříkrálový	
26	ND a Pražské jaro	
30	Opera ND a SO v sezoně 26/27	
32	Fotoohlédnutí za Avant-Garde	

nadNárodní týden divadla ve fotografiích	40
Za ND na Svět knihy	45
Jaký jste divák?	47
Divadelní profese: Náповěda	48
Zlaté album	49
Mecenášský klub	50

ČINOHRA

K rolím hledám cesty trochu čichem, trochu rozumem

TEXT: ILONA SMEJKALOVÁ FOTO: ZDENĚK SOKOL

KDYŽ JSME PŘED PĚTI LETY CHYSTALI OSLAVY VÝJIMEČNÉHO JUBILEA PŘEDNÍ HEREČKY ČINOHRY ND IVY JANŽUROVÉ, NETUŠILI JSME, ŽE NÁM COVID A ZAVŘENÁ DIVADLA NEUMOŽNÍ OSLAVIT JEJÍ NAROZENINY TAK, JAK SE PATŘÍ – NA JEVIŠTI A PŘED PUBLIKEM, KTERÉ JI TOLIK OBDIVUJE A MILUJE. TEHDY, I VZHLEDEM K OKOLNOSTEM, VELKÝ PROFILOVÝ ROZHOVOR ODMÍTLA. UPLYNULO PĚT LET A IVA JANŽUROVÁ, BEZESPORU JEDNA Z NEJVĚTŠÍCH OSOBNOSTÍ ČESKÉ DIVADELNÍ A FILMOVÉ SCÉNY, SLAVÍ OPĚT VÝJIMEČNÉ JUBILEUM – PĚTAOSMDESÁTÉ NAROZENINY. TENTOKRÁT JSME JI K ROZHOVORU PŘEMLUVILI, A TAK JSME SE MOHLY ZA POSLEDNÍMI PĚTI LETY SPOLEČNĚ OHLÉDNOUT.

Náš minulý rozhovor jsem ukončila otázkou – „Kdybychom spolu dělaly rozhovor k tvým dalším narozeninám, čím bys chtěla začít? Respektive, po čem toužíš, aby se ti za tu dobu povedlo?“ A ty jsi řekla: „Víš co, to si nechám pro sebe. Já vím, že by se mi nikdo nesmál, když by nic z toho nevyšlo, ale já bych si myslela, že jsem směšná.“ Takže – co se ti za těch pět let skutečně povedlo?

Tak za prvé, a to je docela zásadní, se mi povedlo přežít! To je dobrý, ne? Trochu ve zmatcích, s obavou, abych nepřežívala jen z pouhé setrvačnosti, zuby nehty! Bylo to pestré nejen fyzicky, ale i ve všech ohledech profese, aby mi nezhasínalo mé nekonečné, až naivní nadšení ze života a z práce, kterou asi mám za dobrý zdroj spokojenosti a smyslu. Dařilo se mi tu a tam i zpomalit a ubrat na ctižádosti, i když slyším často od svých dcer, že ubírám málo, ale právě radost z úspěchů a pracovitosti mých „holčiček“ je mi velikou podporou.

Pamatuješ ještě, jak jsme v divadle slavili tvé osmdesáté narozeniny? Bylo to uprostřed nelehké covidové doby, Igor Orozovič ti složil píseň, tvoje dcera Theodora na narozeninách dokonce točila záběry pro svůj film...

Vždyť to bylo nedávno! Tedy – zapomínám už mnohé, ale zase vím, že to, co pro mě bylo mimořádné, si pamatuju! Na činoherní zkušebně, s velikou účastí kolegů, Igor bez odmlouvání sedl ke klávesám a hrál mi tu svoji úžasnou skladbu. Dodnes ji s úspěchem hraje na svých koncertech. Chtěla jsem po něm, aby mi k 85. narozeninám složil další, ale on řekl, že stačilo. Totiž – ona se mu ta písnička tak povedla, už by ji nepřekonal a on to ví a já taky. Nebudu loudit. No a Thea mě tenkrát pronásledovala se svým kameramanem a zvukařem všude. Natočila s mými kolegy v zákulisí při *Audienci* rozhovory, které vymezila jedinou otázkou, spíš úkolem, aby zahráli na kameru Janžurku. Byli u toho úžasní, moc jsem litovala, že se to do dokumentu nevešlo, nevešlo se ani setkání s ochotníky v mé rodné Žirovnici, všem se donekonečna omlouvám!

Mimochodem – jaký byl tvůj první pocit, když jsi časosběrný dokument o sobě viděla sestříhaný?

No právě plný překvapení, co všechno se tam nevešlo! Ovšem opravdu první pocit, ten je spíš na konzultaci s psychiatrem. Poprvé mi dokument Theodora předvedla v kině Evald – jen já,

**Znovu a znovu
vnímat sál plný lidí,
kteří na všechno
zapomněli, jako by
šatna ve foyer byla
šatnou na všechny
jejich starosti,
problémy, strachy...**

ona a paní produkční. Na mou duši nevím, co jsem jim pak řekla, ale asi za deset dnů jsem Theu požádala, aby mě už na projekci *Janžurky* konečně pozvala. Myslela si, že vtipkuju. Ne. Asi si pak mnozí pomysleli, když to moje dcera dávala k lepšímu, že je to holt už vyšší stupeň Alzheimeru. Často se té diagnóze nebráním, ale tohle bylo „okno“, a to nejméně chrámové.

Ty jsi k sobě extrémně kritická, neměla jsi chuť některou část rozhovorů natočit znovu, říct jinak a lépe?

Víš, Ilo, já jsem si nic nechystala. Ani větičku! Pořád jsem měla v sobě ten veliký údiv, který se ve mně nadlouho rozkládal od okamžiku, kdy za mnou Thea přišla a řekla mi, že chce o mně dokument natočit. Jen jako takový jem-

ný atmosférický hudební podkres k tomu údivu se mi vkrádala obava, aby to dokázala, aby se přede všemi neztrapnila – jako dcerunka, která na úpěnlivé naléhání matky musí ztvárnit životopis Jejího Veličenstva. Ale myslím si, že byla ve svém úsilí dost chytrá a maximálně pracovitá.

Jak jsi prožívala promítání?

Po premiéře jsem poslušně absolvovala velkou řadu projekcí po republice. I v Bratislavě, kde jsem se k velké radosti sešla s Dušanem Hanákem, režisérem filmu *Ja milujem, ty miluješ*, a s kameramanem *Petrolejových lamp* Dodou Šimončíčem. Nejpěkněji jsem si užila premiéru v Žirovnici, tam dokonce udělali v sokolovně i výstavu obrázků mojí maminky, pan starosta

Radek Vopravil byl opravdu skvělým hostitelem a moji rodáci tím nejlepším publikem. Žirovnická projekce byla i po technické stránce dokonalá a dorazila i řada těch, co přispěli na výrobu – moje vinařská guru Helena Baker se svým irským manželem a také jihlavský pan hejtman! Tady už jsem žádá „okna“ z projekce neměla a nepřekvapilo mě ani, jak mě Theodorka režijně vedla, ona to koneckonců dělala už od mala, když mě přísně napomínala při domácím memorování rolí.

Před pěti lety nás všechny mrzelo, že jsme kvůli covidu nemohli tvé jubileum oslavit pořádně, na jevišti a před diváky. Chceš si to u příležitosti osmdesátých pátých narozenin vynahradit?

Můj partner Slávek Remunda ve svém pozdějším věku vždycky huboval, že chce jeho narozeniny vůbec slavit. Podezřívala jsem ho z koketérie a nedbali jsme na to, ale já už dnes – stejně jak jsem vždy upřímně respektovala jeho obřdobré rady režijní i rady k rolím, když mě režirovali jiní – tyhle jeho nechutě oslavovat narozeniny upřímně chápu. A tak telefonní čísla, za kterými se podle mé tuchy skrývají novináři, raději neberu, ať mi to odpustí. Tobě jako dramaturgyni Národního divadla se mi utéct nepodařilo, ani moderátorovi Aleši Cibulkovi, který mé velevýznamné výročí natočí pro pořad Českého rozhlasu *Tobogán* 13. června v poledne. Ale na to se těším, hlavně na své milé hosty, které bych jinak takhle pohromadě nemohla obejmout. A obejmout bych jich chtěla

IVA JANŽUROVÁ

je herečka. Filmová, divadelní, televizní a hlavně legendární. Je pro ni typické spontánní a živelné herectví, zejména vyniká jako komický a tragikomický typ.

Narodila se do učitelské rodiny a sama vystudovala pedagogické gymnázium. Po maturitě se ale rozhodla ke studiu herectví na DAMU. První angažmá absolvovala v Divadle F. X. Šaldy v Liberci, už po roce se ale usídlila v Divadle na Vinohradech, kde setrvala dvacet tři let. Do angažmá v Činohře Národního divadla tak v roce 1987 přišla už jako zkušená herečka.

Za uplynulé roky zde ztvárnila dlouhou řadu různorodých rolí, mezi nimiž byly: Winnie ve *Šťastných dnech* (kde svůj velký monolog v první polovině představení herečka odříkává uvězněná po pás v zemi, aby v druhé polovině již diváci mohli sledovat pouze její hlavu), Gurmyžská v *Ostrovského Lese*, Šošana v *Galronové hře Mikve* nebo Královna Alžběta v *Schillerově Marii Stuartovně*. V roli sebe samotné se představila v inscenaci *Křehkosti, tvé jméno je žena*. Dodnes exceluje jako královna Alžběta II. v inscenaci *Morganovy Audience u královny*, během níž utáhne v hlavní roli dvou a půl hodinové představení.

Velkou popularitu jí zajistily filmové role, z nichž k nezapomenutelným rozhodně patří Krista v *Kočáru do Vídně*, Zuzana ve *Světácích*, Štěpa v *Petrolejových lampách* nebo titulní Morgiana, z novějších zmíníme Helenu Zachovou v *Ene bene* a Matku ve *Výletu* nebo v poslední době výraznou učitelku z filmu *Teroristka*.

Za své celoživotní mistrovství získala Cenu Thálie, Křišťálový globus na MFF Karlovy Vary a byla uvedena do Síně slávy Národního divadla. Dále jí prezident republiky udělil Medaili za zásluhy o stát v oblasti kultury a umění a je také nositelkou čestného občanství hl. m. Prahy za mimořádné zásluhy o rozvoj pražské kulturní scény a celoživotní mistrovství v oboru činohra. Samozřejmě získala i řadu dalších cen za dílčí filmové i divadelní role.

mnohem víc, to je totiž v mém věku teď nové: mám hodně oblíbenců, přátel, kolegů, které konečně objevuji! A také bych ráda obejmula mnohé z těch, kteří mi už odešli – Cyrila Höschla, Vladimíra Suchánka, Libora Peška...

Není tolik hereček, které by po osmdesátce ještě aktivně hrály, zkoušely, jezdily na divadelní zájezdy. Co tě vlastně nutí a pudí se polovinu večerů v měsíci nalíčit, obléct do kostýmu a vstoupit na jeviště – ať už v Národním divadle, nebo třeba v kulturáku na druhé straně republiky?

Jak by mě mohlo nenutit a nepudit vidět před sebou nabitě hlediště lidí, kteří přijdou do divadla a chtějí mě vidět hrát! Znovu a znovu vnímat sál plný lidí, kteří na všechno zapomněli, jako by šatna ve foyer byla šatnou na všechny jejich starosti, problémy, strachy... „Kdybyste tak věděli, jak jsem hrdá, že jsem komik, hrdá na to, když se sál přede mnou mění v kliniku, no ano, protože smích je druh terapie...“ – to je úryvek monologu herečky z komedie francouzského autora Jeana-Marie Chevreta *Pust'te mě ven!* V Kalichu jsem ji nastudovala v režii své dcery Sabiny právě v čase covidu.

Když jsme spolu hovořily poprvé, náš rozhovor se točil kolem divadelní práce, smyslu herectví a pochybností, které v sobě nosíme každý z nás. Řekla jsi mi tehdy něco, co si dodnes pamatuju: „Když nešetříte svou fantazií, objevujete mnoho možných cest. Musíte ale vybírat, čistit a jednotit – jako mazaný zahradník.“ Daří se ti to – nešetřit fantazií? A jak hledáš cestu, po které se nakonec vydáš?

Hledám cestu, jako to děláme všichni, trochu čichem, trochu rozumem. Jako bych v každé roli začínala znovu. Nezapomínám na to, co už jsem pochopila, to si ověřuju pořád, ale pořád mě ještě baví dostávat se dál – ve všech divadelních rolích, které hraju (teď je jich sedm), vidím ještě spousty míst, kde je co prohloubit, přeončit nebo opustit zbytečné významy.

V současnosti ztvárňuješ na jevišti Národního divadla tři role – královnu Alžbětu v *Audienci u královny*, Hanu v *Kytici* a Madame de Rosemonde v *Nebezpečných známostech*. Nevadí ti, když se u těchto konkrétních postav zastavíme?

Spíš mi „nevadí“, když se u nich zastavují diváci. (smích) Všechny tyto inscenace jsou vyprodané. A většinou dokonce do pár minut, když

se předprodej objeví na internetu. Povídáním o každé z těchto svých rolí bych naplnila jeden celý rozhovor – ale já mám vždycky tendenci se spíš starat o svá tajná uvažování nad nimi, jako hnidopich se nimrat svými, třeba i neviditelnými chybami, a to by se asi nehodilo prozrazovat. Všimni si, že ani neceknu o svých bolavých kolenech, a je to má jediná zrada těla, kterou musím vyvažovat velmi statečnou silou duše.

No právě! Když jsme letos o Velikonocích hráli čtyři dny po sobě oba naše „křesťanské“ tituly, *Bílou Vodu* a *Farářův konec*, jeden z kolegů, který účinkuje v obou zmíněných inscenacích, si nenápadně postěžoval. Podotkla jsem: „Ber to tak, že díky tomu má Iva Janžurová poprvé na svátky volno!“ Má to asi i svá úskalí – hrát ve třech titulech, které se kvůli divácké oblibě nasazují na Vánoce, Velikonoce, různé památné dny a výročí, že?

Všimni si, že ani neceknu o svých bolavých kolenech, a je to má jediná zrada těla, kterou musím vyvažovat velmi statečnou silou duše.

Naopak lituji, že na *Audienci* není ještě víc termínů a repríz. Svátky a neděle bych oželela, to už opravdu máme mnozí nacvičené, a když mi letošní Velikonoce takhle vyšly, spíše jsem z toho byla zmatená. Tím, že je Nová scéna právě v rekonstrukci, musí se do Stavovského divadla vejít i její repertoár, a proto jsme s termíny na mizině. Asi si *Audienci* nastudují na zájezdy! (smích)

Královnu Alžbětu v *Audienci u královny* ztvárňuješ už neuvěřitelných jedenáct let. Řekla jsi mi, že tahle postava skýtá prostor k dobrodružné fantazii a snaze co nejvíce polapit její duši a myšlení. Jak se za těch jedenáct let tvoje Alžběta proměnila?

Ona si to režíruje sama! Jak sama chce i jak se současné politické dění na ní promítá a rezonu-

je. Když skutečná královna Alžběta II. zemřela – a před tím ještě její manžel, princ Filip – diváci hned přijali, že jde vlastně už o historickou záležitost, ona by si to jinak nepřála! Teď se například řeší Hormuzský průliv. Vezmi si náš dialog s Františkem Němcem coby Anthonyem Edenem, odehrávající se v roce 1956, tedy dialog o ultimátu, které dala anglická vláda Egyptu, když už tajně dohodla, že Izrael zahájí útok, na který se připojí francouzsko-anglická vojska a zajistí tak volný průplav Suezem pro všechna plavidla... V neděli jsme *Audienci* hráli a já vnímala, jak je to aktuální. Když mi František Němec v roli Anthonyho Edena oznamoval, že k intervenci dojde zítra, a já coby Alžběta, která se toho velmi obává, musím prohlásit: „Předseda vlády má vždy moji podporu!“, bylo mi na jevišti zvláště trpce a úzko.

Poměrně dlouho hraješ i Hanu v *Kytici*. Málodko tehdy asi čekal, že tě režisérské duo SKUTR obsadí do balady *Štědrý den* a společně s Pavlínou Štorkovou se převtělíte do dvacetiletých naivních dívenek. I díky vám se *Štědrý den* stále vyvíjí a proměňuje, při každé repríze vnímám mnohem víc konečnost, než tehdy před sedmi lety na premiéře. Ta přirozená rozvernost tam pořád je, přesto na konci cítím mnohem víc tíhu a smutek.

To je milé od tebe slyšet. Atmosféra na zkouškách byla fantastická, vzpomínám si, jak jsme si všichni zúčastněně a bez ostychu zpívali a moje písnička *Šel jsem lesem i nelesem*, kterou jsem si přinesla ještě ze souboru Úsvit z doby mých studií v Českých Budějovicích, byla Lukášem a Martinem zapojená do děje. A s Pavlínou, zpěvačkou od Boha, si tou prastarou melodii a textem můžeme čarovně básnivý Erbenův text načechrávat. Tak vznikla inscenace, která už sedm roků vyprodává Národní divadlo a přitahuje nám velké ctitele i z řad významných představitelů našeho kulturního světa.

Vždycky tě obdivuju, že i přes bolest v kolenu skotačíš po jevišti a vciťuješ se do té divoké šťastné mladé holky. Ale možná je to taková terapie, vid'?

To ti Věna písk, jak se říká! Promiň... Tedy už se rozhlížím po kolegyních, které mě zaskočí, čekám jen, až to bude nutné. Když už jsme u toho, upřímně cítím, že přijde chvíle, kdy to tak – doufám, že elegantně – za sebe odpískám. Teď je mi ale v tom „kyticovském“ uskupení ještě moc dobře, tak to odkládám na neurčito. Až si to samo řekne.

Paní de Rosemonde v *Nebezpečných známostech* je zatím tvou poslední naskoušenou rolí v Činohře ND. Tahle dáma tak trochu kontrastuje k amorálnímu světu obou hlavních libertinů, po premiéře jsi řekla, že ti některé její myšlenky mluví přímo z duše...

No ano, jistě. „Láska je cit, nezávisí na nás. Můžeme se mu opatrně vyhnout? Ale ani opatrnost ho přemocet nedokáže.“ To je to, co můžu podepsat, a tuším, že mnohý divák také! Ale – říkám to SKUTRům opakovaně – chtěla bych mít v téhle roli šedivou paruku, být za starší. Podezřívám je z přemíry laskavosti, že mi chtěli spolu se skvělou výtvarnicí Simonou Rybákovou udělat radost, že jsem ještě kočka na vdávání, ale mně se to pořád nedaří pospojovat s mým viděním té paní Rosemondové! To je jedno z těch mých nekonečných bádání v možnostech postavy.

Vzpomínám si, jak jsi na besedě po generálce *Nebezpečných známostí* veřejně chválila mladé kolegy a nutila diváky, ať se na něco ptají zejména jich. Netajíš se svým vřelým přátelstvím k Igoru Orozovičovi, ráda zkoušíš s nejmladší hereckou generací. Pořád jsi ještě nepřehodnotila své stanovisko neučit? Učitelství jsi přece vystudovala.

Takové příležitosti a nabídky k vyučování jsem měla, ale zjistila jsem poměrně brzy, že na to nemám čas. Vezmi si, kolik jsem v té době měla

natáčení, nepřetržitě jsem zkoušela v divadle! Být panem učitelem, jak tomu tak pěkně říkal Boris Rösner, to je přece velký výdej času, příprav i lásky k takovému poslání. Věděla jsem, že zodpovědně na to mít nebudu. A taky mám děti, ačkoli nám naše paní profesorka Vlasta Fabiánová vštěpovala, že herečka musí dokázat nechtít o toto privilegium usilovat. Nakonec jsem dnes za své mateřství šťastná – a chvály, které dnes za své role sklízí Sabinka, si v noci pouštím na Instagramu a znamená to pro mne víc, než kdyby kdokoliv chválil mě. A stejně tak mě velice těší práce s mladými kolegy! A Igor to možná ve mně nastartoval, opakovaně jsme spolu hráli, složil mi písničku *Madame de Janjour*, skládal hudbu do mých dalších inscenací. Ale i na spolupráci s ním jsem pochopila, že k „panu učitelství“ možná nemám talent. Ovšem – dokázali jsme se při práci často i přit, a to je nejvíc, to je už záviděníhodná důvěra!

Během zkoušení *Kytice* jsi nám pustila film své dcery Theodory *Moje století*, dokument o stoletých lidech. Když jsem se tě ptala, jestli by ses ty sama chtěla dožít stovky, řekla jsi mi – „Ano – ale musí mi někdo slíbit, že o tom ještě budu vědět!“ Předpokládám, že za patnáct let už nebudu dramaturgyní Činohry ND, nicméně ten jubilejní rozhovor si předem rezervuju. Souhlasíš?

Ano! Jenom mi budeš muset říkat, co mám říkat. Tak velký optimista zase nejsem. ☒

ZÁZRAKY S IVOU JANŽUROVOU

Mým prvním osobním setkáním s Ivou Janžurovou bylo zkoušení inscenace *Kytice*. Jak je naším dobrým zvykem – tím myslím mě a Martina Kukučku –, v určité fázi zkoušení se pídíme u herců po hudbě, která se jim pojí s postavou, k níž hledáme klíč, nebo s konkrétní situací. V kolečku u stolu přišlo i na Ivu Janžurovou. Paní Iva nám zazpívala jednu sloku lidové písničky *Šel jsem lesem...*, kterou znala z mládí z Českých Budějovic. Tak moc se hodila k situaci, že jsme ji chtěli použít. A protože jedna sloka byla moc krátká, začali jsme pátrat po dalších. Píseň jsme dohledali a zjistili, že není z Jihočeského kraje, nýbrž že je z Hradecka a že ji pro další generace zapsal – světe div se – Karel Jaromír Erben! Všichni jsme byli překvapeni! Tu písničku dosud paní Iva v inscenaci zpívá. Byl to takový malý zázrak.

Celou tou krátkou historkou chci naznačit, že zkoušení s Ivou Janžurovou je vždy takový malý zázrak a že si osobně přeji, abychom s paní Ivou mohli zažívat ještě mnoho a mnoho zázraků!

Lukáš Trpišovský

Dokonalý výkon začíná dávno před potleskem.
Nečekejme na to druhé a nebojme se toho prvního.

ARICOMA

#1 v podnikovém IT

RADIOHOUSE

Perfektní představení si rád vychutná každý.

Proto naše rádia nyní vysílají současně v FM, DAB+ i v online streamech.

HITRADIO

RÁDIO
BLANIK

ROCK
RADIO

fajn

a desítky dalších rádií v éteru a na internetu...

Pro perfektní představení
vašich značek a příběhů.
#radiojenejlepsi

ONLINE

dab+

FM

www.radiohouse.cz

REPORTÁŽE

INVESTIGACE

ROZHOVORY

NÁZORY

GLOSY

ESEJE

NEJLEPŠÍ ČTENÍ JE NA PAPIŘE

www.reportermagazin.cz

PŘEDPLATNÉ NA ROK: **900 Kč**

ČINOHRA

Účel světí propagandu

TEXT: RÓBERT ŠTEFANČÍK PLAKÁT: DANIEL PITÍN

**PÍŠE SE ROK 2033 A EVROPA ZMÍTANÁ TŘETÍ SVĚTOVOU
VÁLKOU SE Z POSLEDNÍCH SIL POKOUŠÍ NALÉZT CESTU VEN
Z NA PRVNÍ POHLED ABSOLUTNĚ BEZVÝCHODNÉ SITUACE.
SVAZ NÁRODŮ VELKÉHO RUSKA OKUPUJE POBALTSKÉ ZEMĚ.
FRANCIE, MAĎARSKO A SLOVENSKO SE K NĚMU JIŽ PŘIPOJILY
DOBROVOLNĚ. SPOJENÉ STÁTY ANEKTOVALY GRÓNSKO A ISLAND.
V SRDCI BÝVALÉ EVROPSKÉ UNIE AKTIVNĚ VZDORUJÍ RUSKÉMU
OBLEŽENÍ POUZE ČESKO A POLSKO. TRAGIKOMICKOU
POLITICAL-FICTION Z BLÍZKÉ BUDOUCNOSTI UVEDEME
VE SVĚTOVÉ PREMIÉRE UŽ V KVĚTNU.**

Přívodní hru s názvem *Nečekané VÍTĚZSTVÍ POLSKO-ČESKÉ UNIE ve III. světové válce* připravuje český režisér Jakub Krofta se svou dvorní autorkou, Marií Wojtyszko v koprodukcii s Národním divadlem Julia Słowackého v Krakově. Tvůrčí tandem působící zejména na polských činoherních i loutkových scénách vyniká svébytným smyslem pro humor a prací s hyperbolou, která s nadhledem i laskavostí demaskuje absurditu společenského dění.

Příběh balancující na pomezí sociálně-kritického dramatu a neotřelého politického sitcomu nás zavede konkrétně do přísně tajného vládního střediska mezi českými Orlickými horami a polským Kladskem odpovídajícího za národní bezpečnost. Skupině vyvolených z oblasti kultury a humanitních věd obou zemí byl totiž přidělen šílený úkol: vymyslet narativ, který přesvědčí dvě mentálně naprosto odlišná uskupení obyvatel, aby bojovali bok po boku jako jeden národ. A vyhlásili společný stát – jelikož jim nic jiného nezbylo.

Nositelka Nobelovy ceny za literaturu, mladý sociolog, katolický duchovní, oscarový režisér, investigativní novinář a popová hvězda – v takovém složení se elitní pracovní skupina zakousne do fabrikace politicko-kulturní vize a jí příslušné propagandy, která by postsovětské střední Evropě, opět bojující za svou svobodu a suverenitu, snad mohla pomoci zachránit krk. Účel přitom světí prostředky. Žádný trik není příliš špinavý a žádná manipulační technika není příliš nedemokratická. Co na tom, že lež má krátké nohy a nepřítel bojuje stejnou zbraní? Klín se klínem vytlouká. Kolik nesmyslů lze narvat do hlavy lidem, kterým jde o život? A je koneckonců v podobné situaci vůbec nutné takovou taktiku ospravedlňovat? Ostatně co dnes ještě zmůže pravda, ta sedá zakřiknutá šmudla, vedle své napudrované a nablýskané alternativy?

V kleštích svých morálních rozporů, zda konají správně, či nikoliv, a také mnohohrstevnatých mezilidských konfliktů, vycházejících nejen z diametrálně odlišných názorů na svět, ale i samotných národnostních rozdílů, se postavy

zaplétají do série komických, avšak ideově mnohdy zásadních peripetií. Podaří se jim v dostatečném psychickém zdraví přežít chronickou ponorkovou nemoc z nucené izolace s lidmi, se kterými by častokrát nešli ani kafe, a zasloužit se přitom o své vlasti bez výčitek svědomí ze zpronevěry hodnotám západní civilizace?

Čeští diváci budou mít možnost hledat odpovědi na tyto otázky od 14. května v holešovické La Fabrice, ti polští od 22. května na nové scéně Národního divadla J. Słowackého s podnázvem MOS v Krakově. Rozhodně si nenechte ujít inscenaci nabitou bohatými profesními zkušenostmi a specifickým osobnostním vkladem (cenami ověřeného) mezinárodního inscenačního týmu a hned třinárodnostního hereckého obsazení, poněvadž představitel souborů obou národních divadel doplní dokonce i jeden slovenský host. ☒

Teatr
im. J. Słowackiego
w Krakowie

A person wearing a lion's head mask and a dark purple long-sleeved shirt is holding a falcon in a golden-brown suit. The falcon is also wearing a mask and holding a globe made of torn paper. The person is holding another globe made of torn paper. The background is a cloudy sky.

Nečekané VÍTĚZSTVÍ POLSKO-ČESKÉ UNIE ve III. světové válce

LATERNA MAGIKA

Největší oslava fantazie

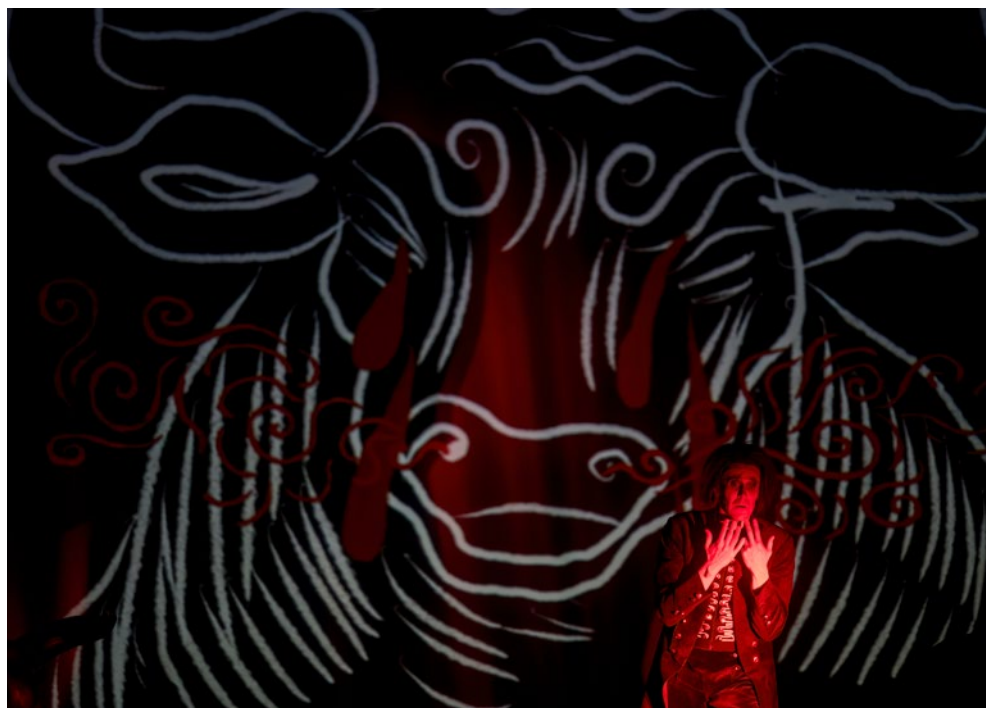
PŘIPRAVILA: MARTINA SEDLÁKOVÁ

FOTO: VOJTĚCH BRTNICKÝ

Tančil s labutí, plul s rejnokem v mořích a býk ho učil tango! Do státu, ve kterém je zakázáno veškeré vymýšlení, se z dlouhých cest vrací baron Prášil. Nevyřkne jediné slovo, a přesto, nebo možná právě proto jsou obrazy jeho příběhů tak sugestivní – ať už zachraňuje létajícího rejnoka před urputnými rybáři či vede neslyšitelný dialog se svým věrným přítelem krkavcem. Před přísným soudním tribunálem ale musí obhájit svá vyprávění a prokázat pravdivost historek. Ale jak chtějí posuzovat fantazii? *Baron Prášil* režisérů Miřenky Čechové a Petra Boháče měl premiéru 9. dubna ve Stavovském divadle.

1		5
2		
3	4	6

- 1 Zvířata jsou Prášilovi nejlepší přátelé
- 2 Oproti knižním předlohám je nevnímá jako kořist
- 3 Soucítí s nimi a chce jim dopřát svobodu
- 4 Jednou z mála, kdo baronovi rozumí, je holčička Eli
- 5 Ve svých vyprávěních baron zachrání i umírající labuť v podání Nikolý Márové
- 6 Společně s labutí protančí ptačím bálem

BALET

Balanchinův způsob uvažování o tanci

aneb když se klasika rozhýbe jiným směrem

TEXT: BARBORA TRUKSOVÁ FOTO: ARCHIV ND

KLASICKÁ BALETNÍ TECHNIKA MÁ TENDENCI PŮSOBIT JAKO NĚCO PEVNÉHO, TÉMĚŘ NEMĚNNÉHO. VYCHÁZÍ Z PŘESNĚ DEFINOVANÝCH PRINCIPŮ, KTERÉ SE PŘEDÁVAJÍ Z GENERACE NA GENERACI, DROBNÉ ZMĚNY SE DĚJÍ JEN VELICE POZVOLNA. O TO ZAJÍMAVĚJŠÍ JE SLEDOVAT MOMENTY, KDY SE ZAČNE ZPŮSOB FUNGOVÁNÍ TOHOTO SYSTÉMU PROMĚŇOVAT VE STYLU PRÁCE S TĚLEM. **GEORGE BALANCHINE** JE JEDNOU Z NEJVÝRAZNĚJŠÍCH OSOBNOSTÍ, KTERÉ TYTO ZMĚNY PŘINESLY – A PŘESVĚDČIT SE O TOM BUDE MOŽNÉ I V DRUHÉ POLOVINĚ ČERVNA, KDY VSTOUPÍ NA REPERTOÁR BALETU NÁRODNÍHO DIVADLA KOMPOUNOVANÝ VEČER *WHO CARES?*

Balanchinova
technika se často
označuje jako
„americká“, ale
její kořeny jsou
jednoznačně
evropské.

GEORGE BALANCHINE © TANAQUIL LECLERCQ

THEME AND VARIATIONS (AMERIKANA III, 2012) © HANA SMEJKALOVÁ

WHO CARES? (AMERIKANA II, 2002), © HANA SMEJKALOVÁ

Balanchinovo zázemí je zcela klasické. Narodil se jako Giorgi Balanchivadze do gruzínské rodiny usazené v Petrohradě, prošel Carskou baletní školou (dnešní Akademie Agrippiny Vaganovové), tančil v Mariinském divadle a už v té době se pohyboval mezi dvěma světy – tanečním a hudebním. Vedle baletu také studoval hudbu na konzervatoři a tato dvojí zkušenost se později velmi konkrétně promítla do jeho práce. Po odchodu ze Sovětského svazu ve dvacátých letech se dostal do Paříže a ocitl se po boku Stravinského, Prokofjeva, Picassa či Cocteaua uprostřed evropské avantgardy. Vedle Leonida Mjasina se stal hlavním choreografem v Ďagilevových Ballets Russes.

Po smrti Sergeje Ďagileva v roce 1929 jeho cesta nabrala nový směr. Na začátku třicátých let přijal pozvání do Spojených států od filantropa Lincolna Kirsteina, rozhodlaného podporovat rozvoj amerického baletu. Jedním z jejich prvních společných kroků nebylo založení souboru, jak mnozí očekávali, ale školy.

Taneční scéna byla v té době ve Spojených státech velice roztržštěná, nebyl zde přítomen jasný systém. Působila tu řada individuál-

ních pedagogů, nejčastěji emigrantů z Evropy a Ruska. Silná byla broadwayská muzikálová tradice, přítomen byl díky osobnostem jako Martha Graham či Doris Humphrey i moderní tanec. Kvůli tomu nebylo možné s tanečníky pracovat způsobem, na který byl Balanchine zvyklý z Evropy. Vzal to nicméně jako příležitost, neboť tanečníci byli díky tomu otevřenější ke změnám, měli přirozený vztah k rytmu i výraznou dynamiku pohybu. School of American Ballet, ze které později vyrostl proslulý New York City Ballet, byla otevřená roku 1934.

Neoklasika jako způsob práce

Právě v tomto americkém kontextu se postupně formuje to, co dnes označujeme jako neoklasický balet v jeho balanchinovské podobě, která přeskupuje klasickou techniku. Ta zůstává přítomná v plně šíři, ale přestává být uzavřeným systémem s jasně danou hierarchií prvků. Balanchine ji začne organizovat jinak – podle hudby, podle rytmu, podle toho, jak se pohyb chová v čase.

Jedním z nejvýraznějších rysů jeho práce je vztah k hudbě v konkrétní praxi. Hudba neurčuje jen tempo nebo náladu, ale i vnitřní strukturu pohybu. Ten není rozdělen do pravidel-

ných, stejně dlouhých částí – některé momenty se zrychlí, jiné zpomalí a akcenty se objevují přesně tam, kde je má hudba. Tělo reaguje bez zpoždění, velmi přesně na konkrétní hudební moment. Někdy vzniká až zvláštní pocit, že tanečník netančí do hudby, ale artikuluje ji.

Změna v technice není pro neškolené oko na první pohled viditelná, ale výrazně promlouvá do celkového dojmu. Balanchinova technika se často označuje jako „americká“, ale její kořeny jsou jednoznačně evropské. Francouzská škola je spojována s lehkostí a čistotou, s pohybem, který působí nenuceně a elegantně. Italská tradice, reprezentovaná systémem Enrica Cecchettiho, zdůrazňuje strukturu, kontrolu a technickou preciznost. Ruská škola pak propojuje sílu, plasticitu a kontinuitu do komplexního systému.

U všech tří platí, že stabilita je důležitým východiskem. Tělo se usazuje do pozice, z níž pak vyrůstá další pohyb, rovnováha je výchozí stav. Balanchine z těchto principů čerpá, ale pracuje s nimi jinak. Posouvá důraz směrem k dynamice, k okamžité reakci na hudbu, k větší otevřenosti pohybu v prostoru. U Balanchina se těžiště posouvá dopředu, váha je blíže k přední části chodidla, tělo je neustále připravené.

ČAJKOVSKIJ – PAS DE DEUX (BALETOMÁNIE, 2005) © ROMAN SEJKOT

SERENADE (TIMELESS, 2017) © PAVEL HEJNÝ

SERENADE (TIMELESS, 2017) © SERGHEI GHERCIU

I v okamžiku, kdy tanečník stojí, je v něm přítomný náznak dalšího pohybu. To se promítá i do celkového tempa – kombinace na sebe plynule navazují bez výraznějších zastavení.

Podobně nenápadná, ale podstatná je změna v práci s linií. Příkladem může být stavební kámen baletu, pozice arabesque. Ta má svou přesnou podobu, paže se uzavírají do oblouků, tělo drží osu. Balanchine tyto principy rozvíjí: linie se prodlužují, paže aktivně směřují do prostoru, trup se lehce přizpůsobuje, aby se pohyb mohl rozvinout dál. Arabesque tak nepůsobí jako zastavená pozice, ale jako okamžik v procesu. Změna se promítá i do práce horní části těla – ramena se častěji otevírají směrem k divákovi a pohyb tak získává výraznější prostorový dosah.

Velkou roli hraje i to, co se děje mezi jednotlivými kroky. V klasickém baletu bývají tyto vazby často méně výrazné, slouží k tomu, aby se tanečník dostal z jedné pozice do druhé. Balanchine jim věnuje stejnou pozornost jako samotným krokům. Přechody nejsou neutrální, ale nesou energii a směr. To se týká i detailů – práce chodidla, artikulace prstů, vedení hlavy, každá část těla je intenzivně zapojená. To vše se stává velkou výzvou, když jeho balety tančí soubor, který

nebyl vychován přímo v balanchinovské tradici. Náročné není ani tak naučit se choreografii, ale změnit naučené návyky – v načasování, v práci s váhou, v tom, jak tělo zachází s energií.

Tanečník vychovaný v evropské škole má tendenci pohyb uzavírat do jasného tvaru a až poté přecházet dál. V balanchinovském uvažování se tento moment posouvá, někdy téměř mizí. Pohyb pokračuje, i když by se podle jiných principů měl zastavit. Podobně i vztah k hudbě vyžaduje jinou přesnost a zároveň větší pružnost.

Když Balanchine vstoupí do jiného souboru

George Balanchine vytvořil během svého života více než čtyři stovky choreografií a zásadně proměnil způsob, jakým se ve dvacátém století uvažovalo o baletu. Právě na tento odkaz později navázali další choreografové, každý jiným směrem – ať už jde o Williama Forsytha, který klasickou techniku rozkládá a znovu skládá v prostoru, nebo Jiřího Kyliána, který ji propojuje s výrazem a současným pohybovým jazykem. Balanchine tak zůstává jedním z těch, k nimž se taneční svět opakovaně vrací jako k inovátorovi, ze kterého se dá znovu a znovu vycházet, kterého lze dále modifikovat.

Právě proto je zajímavé sledovat, jak jeho choreografie fungují v různých souborech. Jak se promění, když je tančí tanečníci, kteří prošli jinou školou, mají jinou zkušenost těla, jiný vztah k pohybu i k hudbě. Některé kvality se objeví okamžitě – rychlost, lehkost, energie. Jiné se dostavují postupně s tím, jak si tělo osvojuje jiný způsob práce. „Balanchine“ se v takovém kontextu neukazuje jako uzavřený styl, ale jako živý materiál, který se proměňuje v konkrétním těle konkrétního tanečníka.

Právě v tomto napětí se Balanchine projeví nejlépe. V okamžiku, kdy se jeho neoklasický jazyk setká s konkrétním souborem, konkrétní zkušeností těla a konkrétním večerem – a také různou diváckou zkušeností. Takový večer může mít podobu velkého abstraktního celku, jako je *Brahms–Schoenberg Quartet*, kde se hudební struktura rozprostře do čtyř odlišných částí a taneční materiál se proměňuje s každou z nich. A může se obrátit i k jiné poloze – k lehkosti, rytmu a určité hravosti, která je vlastní *Who Cares?* s hudbou George Gershwin a atmosférou amerických třicátých let. Najde se mezi čtenáři pamětník, který tuto choreografii viděl na začátku milénia v komponovaném večeru *Amerikana II*? ☒

Kytice s dobrým pocitem

Zažijte radost z krásného zážitku a zároveň podpořte Centrum Paraple, které pomáhá lidem po poranění míchy a jejich rodinám zvládnout těžkou životní situaci. Nákupem vstupenek na představení 31. srpna za charitativní cenu od 290 do 4.990 Kč se můžete stát součástí této výjimečné příležitosti pomoci. Koupí prémiové vstupenky za 4.990 Kč získáte navíc VIP prohlídku zákulisí a unikátních reprezentačních prostor Národního divadla, jako jsou veřejnosti běžně nepřístupné Prezidentské salonky a VIP Lounge, včetně občerstvení.

Stáhněte si e-program

Víte, že programové brožury ke stažení ve formátu PDF už nabízíme k 23 inscenacím? Nechybí mezi nimi ty nejžádanější, například *Carmen*, *Don Giovanni*, *Kytice*, *Naši furianti*, *Privatizace*, *Slunečník*, *Měsíčník* a *Větrník* nebo *Valérie a týden divů*. Ať už se chcete důkladně připravit na divadelní zážitek, nebo chcete mít vzpomínku na zhlédnuté představení, e-programy jsou tou správnou volbou. Ušetří vám peníze i místo v knihovně. Zakoupíte je v našem e-shopu.

Wernisch na Spotify!

Divadlo je pomíjivý fenomén tkvící v síle přítomného okamžiku, ale existují způsoby, jak si oblíbené inscenace připomenout i po jejich zhlédnutí. K čínohernímu hitu, inscenaci *Wernisch*, v dubnu vyšlo album se scénickou hudbou. Intimní i dryádnické skladby Aleše Březiny na texty Ivana Wernische, které získaly Cenu divadelní kritiky za rok 2024, najdete na Spotify a dalších hudebních platformách. Album je to pestré, stejně jako Wernischův básnický svět, a jen tak se neoposlouchá.

KYTICE © P. HEJNÝ

WERNISCH © M. ŠPELDA

BALETNÍ PŘÍPRAVKA ND

Květnové podcasty

Tentokrát si prostřednictvím série *K jádru věci* analyzujeme dvě nové inscenace. Nový operní podcast nebude věnovaný nikomu menšímu než rebelantovi a reformátorovi opery Richardu Wagnerovi. Pátrat v něm budeme po skutečné inspiraci a smyslu posledního, v mnohém kontroverzního Wagnerova díla – *Parsifala*. A podíváme se blíž také na baletní triptych *Avant-Garde*. Jak vzniká takové dílo složené z choreografií naprostých špiček evropského tance?

Provozní budova ND zve do svých útrob

Těší nás, že i po uzavření Nové scény ND můžeme pokračovat ve spolupráci s festivalem Open House Praha. Komentované prohlídky vás tentokrát zavedou do Provozní budovy ND, kde bude možné nahlédnout do běžně nepřístupných zkušeben i technologického zázemí. Tam se dozvíte, jak se využívá odpadní teplo, vltavská voda či vydýchaný vzduch z hlediště. A kdo ví, třeba vystoupáte až do Národní sauny. Více informací najdete na <https://www.openhousepraha.cz>.

Hledáme nové talenty

Baletní příprava Národního divadla vyhlašuje konkurz do prvního ročníku pro dívky a chlapce od 6 let. Přihlásit se mohou také starší uchazeči, jejichž taneční schopnosti odpovídají příslušné věkové úrovni přípravy. Přihlášky přijímáme do 26. května. Více informací a přihlašovací formulář najdete na webových stránkách Národního divadla v záložce „Aktuality“.

Soubor Baletu ND má nové posily

Jednou z nich je třiadvacetiletá Číňanka **Jingyi Feng**. Studovala Pekingskou taneční akademii a Juilliard School v New Yorku. Její choreografie získaly řadu ocenění a objevily se v repertoáru Hong Kong Ballet i Guangzhou Ballet. Mezi tanečníky se nově objevuje dvaadvacetiletý Němec **Samuel Bassler**. Po úspěchu na European Grand Prix studoval na University of Music and Theatre Munich, od roku 2022 v Ballett Dortmund. Hostoval také na gala YAGP v Lincoln Center v New Yorku. Jingyi i Samuela uvidíte v chystané novince *Who Cares?* 18. června.

JINGYI FENG © M. CHIODI

SAMUEL BASSLER © M. CHIODI

Jak číst moderní tanec?

Co se odehrává v mysli choreografa před prvním krokem? A proč moderní balet už není o labutích, ale o nás? Seminář Kontext: Avant-Garde (14. května) vás provede světem současné choreografie se sólisty Baletu ND Jakubem Raškem a Kristýnou Němečkovou. Společně nahlédnete do tvorby Bondary, Kyliána a Goeckeho a naučíte se dívat na tanec novým pohledem – takovým, který si vytvoří každý divák sám. Termín: 14. května 2026 v 18.00

AVANT-GARDE © S. GHERCIU

TRUST

Příběh Státní opery

Nová výstava před Státní operou mapuje osudy této scény od jejího otevření v roce 1888, kdy pod vedením Angela Neumanna v neorenesančních kulisách architektů Fellnera a Helmera ohromila Prahu svou velkorysostí. Nahlédnete do éry legendárního Josefa Svobody, připomenete si poválečné období Divadla 5. května i Smetanova divadla a plynule dospějete k dnešní podobě Státní opery jako hrdé součásti Národního divadla. Výstava připomíná umělecké milníky historie, stejně jako současný repertoár Opery, Baletu a Činohry ND. Expozice neopomíná ani nejnovější kapitolu: druhou generální rekonstrukci v letech 2016–2019, po níž se divadlo v lednu 2020 vrátilo divákům v plné své kráse.

PŘÍBĚH STÁTNÍ OPERY © Z. SOKOL

GIUSEPPE VERDI

Divadlo a žurnalistika? Činohra vstoupila do projektu TRUST

Národní divadlo je jedním z devíti evropských divadel, která se zapojila do ambiciózního projektu TRUTH on STAGE – Stories, Journalism, Theatre (TRUST), zaměřeného na propojení divadla a investigativní žurnalistiky. Jeho cílem je potvrdit historickou roli divadla jako prostoru společenské reflexe a občanské angažovanosti v době, kdy se Evropa potýká s rostoucími krizemi, protidemokratickými náladami a nekontrolovaným šířením dezinformací. Umělci a novináři z různých

koutů Evropy se společnými silami ponoří do aktuálních událostí a pokusí se z nich vytvořit silné divadelní inscenace. Činohra Národního divadla do projektu TRUST vstoupila ve spolupráci s novinářem Vojtěchem Boháčem a nezávislým médiem Voxpot.cz a s režiséry Petrem Erbesem a Borisem Jedinákem, jejichž inscenace by měla být hlavním výstupem z našeho působení v TRUSTU.

Viva Verdi!

Kromě poslední sezonní premiéry, kterou budou *Dialogy karmelitky* Francise Poulence, se Opera v květnu a červnu ve velkém zaměří na opery Giuseppe Verdiho. Nechystáme sice žádnou „verdiiovskou“ premiéru, zato ale budete moct vidět navrátilivší se *Aidu*, *Macbetha*, *Otella*, *Nabucca* nebo *La traviatu*. Je tedy z čeho vybírat! A ať už si vyberete cokoliv, můžeme zaručit, že nešlápnete vedle.

ČINOHRA

Tajuplná Ilýrie plná zamilovaných

TEXT: JANA SLOUKOVÁ FOTO: MARTIN ŠPELDA

KOMEDIE WILLIAMA SHAKESPEARA **VEČER TŘÍKRÁLOVÝ** PATŘÍ KE STÁLICÍM SVĚTOVÉHO REPERTOÁRU, A TO DÍKY MIMOŘÁDNÉ KOMBINACI HUMORU, POEZIE, HUDEBNOSTI A VŠUDYPŘÍTOMNÉ SÍLE LÁSKY. V DĚJIŠTI TÉTO HRY, TAJEMNÉ ILÝRII, TOTIŽ VŠICHNI MILUJÍ, TOUŽÍ A ŽENOU SE ZA DIVOKÝMI PŘELUDY. NAJDEME ZDE OPRAVDOVÉ MOŘE MILOSTNÉHO CITU – A MOŘE JAKO TAKOVÉ TU MÁ SVŮJ VELKÝ VÝZNAM. CELÁ HRA TOTIŽ ZAČÍNÁ NEBEZPEČNOU BOUŘÍ, BĚHEM KTERÉ ZTROSKOTÁ LOĎ A VLNY VYVRHNOU NA BŘEH KRÁSNOU TROSEČNICI VIOLU A JEJÍ DVOJČE, MLADÍKA SEBASTIANA...

V této
nejhudebnější
Shakespearově
komedii se
můžeme navíc
těšit na živé
muzikanty přímo
na jevišti a na řadu
autorských písní
Aleše Březiny.

William Shakespeare dal své komedii podtitul „Cokoli chcete“. Můžeme to chápat jako odkaz na nejrůznější podoby milostného vzplanutí, ale také na pestré motivy hry samotné. Najdeme zde bohatou směs komediálních prvků, osvědčených principů a zápletek. Uvidíme dívku vydávající se za chlapce, chytře nastraženou léčku na hloupého pokrytce, nejrůznější kousky veselých kumpánů v čele s pijáckým rytířem a lišáckou služebnou, něžného, hudbou se opájícího hraběte i truchlící hraběnku, která dokáže nové lásce propadnout lusknutím prstů. Nespoutaný mořský živel na břeh přináší pirát a jím zachráněný ztroskotanec a nad tím vším bdí chytrý blázen, zpívající své písně.

Málokdy nám inscenace tohoto ikonického textu odkazují přímo k názvu hry. V angličtině zní „Twelfth Night“, v češtině *Večer tříkrálový*, tedy dvanáctá noc vánočních svátků. V shakespeareovské Anglii to bylo období masek a převleků, kdy se celý svět přetácel naruby a po celé zemi se konaly veselice s kejklíři a divadlem. Vážnost liturgie se ten den převrátila do karnevalu a duchovní se potkalo se světským. A právě 6. ledna 1602 došlo zřejmě k prvnímu slavnostnímu uvedení *Večera tříkrálového* na právnické koleji Middle Temple.

Pojem epifanie, který je s tímto dnem neodmyslitelně spjatý, znamená v duchovním smyslu zjevení Páně a připomíná nám klanění mudrců z Východu narozenému Kristu a samotný vrchol oslav adventu. Epifanie má však také druhý význam, užívaný v literární vědě, a to okamžik, kdy postava dojde k novému pochopení sebe sama. Všichni hrdinové *Večera tříkrálového* skutečně prozřou, a to když identická dvojčata stanou sobě tváří v tvář a všechno milostné vzývání a klam dostane nový smysl.

Režiséra Jana Nebeského přitahuje dvojnásobnost epifanie, stejně jako divoká hravost a melancholický podtón textu. Společně s výtvarníky Draganem Stojčevským a Kateřinou Štefkovou nás zavede na mořský břeh, symbolizovaný majestátní ulovenou velrybou a celou Ilýrii coby prostor nekončících her a hrátek bude představovat hudební kavárna s bowlingovou hernou, jejíž kuželkové dráhy umožní nejrůznější groteskní akce. V této nejhudebnější Shakespearově komedii se můžeme navíc těšit na živé muzikanty přímo na jevišti a na řadu autorských písní Aleše Březiny.

Do Stavovského divadla se *Večer tříkrálový* vrací po pětadvaceti letech, naposledy ho zde inscenovala režisérka Enikő Eszenyi s Hanou Ševčíkovou či Janou Janěkovou ml. jako Violou. První české uvedení této hry pro-

běhlo v dnešním Stavovském divadle v roce 1850 v režii Josefa Kajetána Tyla a z legendárních zpracování pod hlavičkou Národního divadla připomeňme například inscenaci Karla Hugo Hilara z roku 1934, kde hrála Violu Olga Scheinpflugová, či nastudování z roku 1944 v režii Karla Dostala s Natašou Gollovou. Výrazná byla také inscenace z roku 1963 v režii Jaroslava Pleskota, kde se zaskvěl Otomar Krejča jako Malvolio a Violu ztvárnila Marie Tomášová.

V naší nejnovější inscenaci, která vychází z překladu Jiřího Joska, se v režii Jana Nebeského můžete těšit na Denisu Barešovou jako Violu a Vladimíra Javorského coby Orsina. Hraběnku Olivii ztvární hostující Lucie Trmíková a jejího ctitele, puritánského správce Malvolia, David Prachař. Jako rytíř Tobiáš Brok se představí Robert Mikluš, coby jeho kumpán André Chabrus Ondřej Pavelka a jako hubatá komorná Marie Kateřina Winterová. Chytrého glosátora Šaška hraje Filip Kaňkovský, piráta Antonia ztvární hostující Jiří Černý a dvojče Violy, mladíka Sebastiana, student DAMU Prokop Košař.

Nechte se s námi unášet bláznivou hrou s identitami a znovu si dokázat, že lásce se meze nekladou za žádných okolností, i když je velmi jednoduché zamilovat se do zcela nesprávného člověka. ☒

OPERA

Pražská jara v Národním divadle

TEXT: IVA NEVORALOVÁ FOTO: ARCHIV ND

JIŽ OSMDESÁT LET OPANUJE VŽDY V KVĚTNU PRAŽSKÝ HUDEBNÍ ŽIVOT FESTIVAL **PRAŽSKÉ JARO**, V JEHOŽ HISTORII SEHRÁLO NÁRODNÍ DIVADLO MIMOŘÁDNĚ DŮLEŽITOU ROLI, NEBOŽ ZE VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE VZNIKLO NEJEN MNOHO ZAJÍMAVÝCH, ALE I VÝZNAMNÝCH PROJEKTŮ. NENÍ ZCELA V LIDSKÝCH SILÁCH OBSÁHNOUT VŠECHNY SPOLEČNÉ AKTIVITY TĚCHTO DVOU PŘEDNÍCH ČESKÝCH KULTURNÍCH INSTITUCÍ, ZKUSME VŠAK NABÍDNOUT VÝBĚR TOHO NEJZAJÍMAVĚJŠÍHO.

Dvě důležité kulturní instituce jsou spolu spjaty již od založení festivalu v roce 1946, kdy Národní divadlo zařadilo do festivalového programu patnáct českých titulů: *Prodanou nevěstu*, *Dalibora*, *Hubičku*, *Libuši*, *Dvě vdovy*, *Tajemství*, *Čertovu stěnu*, *Rusalku*, *Šelmu sedláka*, *Nevěstu messinskou*, *Evu*, *Poupě*, *Zvíkovského raráška*, *Její pastorkyňu* a *Šárku*. Spojuje je rovněž osobnost Angelo Neumanna, prvního ředitele Nového německého divadla (dnešní Státní opery), jehož Májové hry se staly jakýmsi „předskokanem“ Pražského jara. A v neposlední řadě velký umělec Václav Talich, který v roce 1939 jako šéf opery Národního divadla inicioval na protest proti nacistické okupaci tzv. Pražský hudební máj, na kterém vedle děl Dvořáka, Suka, Mozarta a Beethovena zaznělo i erbovní dílo Pražského jara – Smetanova *Má vlast*. V roce 1947 Talich dirigoval tento cyklus v Národním divadle v rámci druhého ročníku festivalu.

Leoš Janáček

První cyklus Janáčkových oper v poválečné historii Národního divadla byl uveden v roce 1948 v Opeře 5. května (dnešní Státní opeře), nicméně dle dostupných pramenů nebylo žádné z těchto představení oficiálně zařazeno do programu Pražského jara. První větší festivalové satisfakce se tak Janáčkovým operám dostalo až v roce 1958, kdy Národní a Smetanovo divadlo postupně uvedla *Její pastorkyňu*, *Z mrtvého domu*, *Příhody lišky Bystroušky*, *Káťu Kabanovou* a *Věc Makropulos*. Významnou janáčkovskou inscenací Pražského jara 1964 byla opera *Z mrtvého domu* v hudebním nastudování Bohumila Gregora a v režii Ladislava Štose, kterou soubor Národního divadla představil také na Edinburském festivalu. Bohumil Gregor stál i za slavnou inscenací *Její pastorkyně* z roku 1969 v režii Hanuše Theina, ve které excelovala Milada Šubrtová jako Jenůfa a Naděžda Kniplová coby Kostelnička. Z festivalových uvedení *Její pastorkyně* v novém tisíciletí pak nesmíme zapomenout ještě na *Jenůfu* Jiřího Kouta v roce 2006, kdy roli Kostelničky zpívala excelentním způsobem Eva Urbanová. Výčet významných janáčkovských inscenací Národního divadla na Pražském jaru uzavřeme operou *Osud* v režii Roberta Wilsona v hudebním nastudování Jiřího Bělohávků z roku 2002.

Sergej Prokofjev

Jeden z největších klasiků hudby 20. století měl tu smůlu, že zemřel ve stejný den jako Josif Vissarionovič Stalin. Jednou z několika desítek osob (v přesném počtu se zdroje rozcházejí), které se s ním přišly rozloučit a riskovaly tak kriminál, nebo politickou perzekuci, byl Dmitrij Šostakovič, který údajně hodil na rakev papírovou růži, neboť všechny květiny v Moskvě byly povinně odeslány na Stalinův pohřeb. Deník Pravda pak na několika málo řádcích oznámil čtenářům, že zemřel skladatel Sergej Prokofjev. Jednu z velkých poct tomuto vynikajícímu skladateli prokázalo deset let poté v roce 1963 Pražské jaro ve spolupráci s Národním divadlem a s operními domy v Brně, Ostravě a Plzni. Během deseti dnů bylo v Národním, Smetanově a Tylově divadle provedeno šest Prokofjevových oper (*Láska ke třem pomerančům*, *Ohnivý anděl*, *Semjon Kotko*, *Zásnuby v klášteře*, *Příběh opravdového člověka*, *Vojna a mír*) a čtyři balety (*Romeo a Julie*, *Popelka*, *Marnotratný syn*, *Kamenný kvítek*). V televizní premiéře pak mohli diváci zhlédnout ještě operu *Hráč* a balet *Ocelový skok*. „Festival ve festivalu“, jak jej nazvali někteří kritici, na sebe strhl celosvětovou pozornost, když o něm referovaly dokonce i londýnské Timesy.

České opery ve světové premiéře

První a možná i nejvydařenější pokus uvést v rámci Pražského jara světovou premiéru opery českého autora byl učiněn hned v roce 1947. Tehdy zazněla v Opeře 5. května pod taktovkou Karla Ančerla světová premiéra čtvrttónové opery Aloise Háby *Matka*. V roce 1959 uvedlo Smetanovo divadlo premiéru díla Bohuslava Martinů *Mirandolina* v hlavní roli s Mariou Taubrovou a zatím posledním počinem tohoto druhu, který vzešel ze spolupráce Národního divadla a Pražského jara, bylo nastudování *Jezera Ukereve* Otmaru Máchy podle divadelní hry Vladislava Vančury v roce 1969. Režisoval Hanuš Thein, dirigentské taktovky se tehdy chopil Zdeněk Košler.

Světová moderna

Na poli světové operní tvorby přineslo spojení Národního divadla a Pražského jara nepoměrně více zajímavých titulů. Z těch úplně prvních zmiňme pražskou premiéru Šostakovičovy *Lady Macbeth Mcenského újezdu* v roce 1965 v nastudování Jaroslava Krombholce, který ji v únoru stejného roku uvedl ve Vídeňské státní opeře. Zajímavým titulem šedesátých let byl *Jacobowsky a plukovník* německého skladatele Giselhera Klebeho podle románu Franze Werfela, příběh polského důstojníka a židovského intelektuála, kteří se setkají v Paříži, aby společně podstoupili komplikovanou cestu do exilu. Praha byla prvním městem, kde opera zazněla mimo

Německo, dva roky po světové premiéře v Hamburku v roce 1965. Zásadní díla ale přišla až po sametové revoluci: minimalistická opera *Pád domu Usherů* Philipa Glasse (1999, Státní opera Praha), *Smrt Klinghoffera* Johna Adamse (2003, Národní divadlo), „ragtimová“ opera Scotta Joplina *Treemonisha* (2005, Státní opera Praha) nebo dva významné tituly Benjamina Brittena – *Smrt v Benátkách* v režii Yoshi Oideho (2009, Státní opera Praha) a *Gloriana* v režii Jiřího Heřmana (2012, Národní divadlo). V roce 2011 zažilo Národní divadlo díky Pražskému jaru hostování skvělého britského vokálního souboru The Hilliard Ensemble, který uvedl experimentální operu německého

JEJÍ PASTORKYŇA, 2006 © FRANTIŠEK ORTMANN

MOZART... A TI DRUZÍ, 2019 © PATRIK BORECKÝ

LÁSKA KE TŘEM POMERANČŮM, 1963 © JAROMÍR SVOBODA

JEZERO UKEREVE, 1969 © JAROMÍR SVOBODA

Pražské jaro
Prague Spring

f

Máří Magdaléna Marie-Magdeleine

27/5/2026 20.00

Národní divadlo
National Theatre

Sbor a Orchestr Národního divadla
National Theatre Chorus and Orchestra

Robert Jindra	dirigent conductor
Lukáš Kozubík	sbormistr chorusmaster
Aleksandra Kurzak	soprán (Méryem, Máří Magdaléna) soprano (Méryem, la Magdaléenne)
Arnheiður Eiríksdóttir	mezzosoprán (Marta) mezzo-soprano (Marthe)
Kang Wang	tenor (Ježíš) tenor (Jésus)
František Zahradníček	bas (Jidáš) bass (Judas)

Massenet: Máří Magdaléna

Poslední dny Ježíše Krista očima
Máří Magdalény. V hlavních rolích
oratoria hvězdy Covent Garden,
Vídeňské státní opery a Met.

The last days of Jesus Christ from
the perspective of Mary Magdalene.
An oratorio featuring stars of Covent Garden,
the Vienna State Opera, and the Met.

festival.cz

GLORIANA, 2012 © HANA SMEJKALOVÁ

SIEGFRIED, 2005 © FRANTIŠEK ORTMANN

CANDIDE, 2006 © FRANTIŠEK ORTMANN

SOUMLAK BOHŮ, 2005 © FRANTIŠEK ORTMANN

skladatele Heinerja Goebbelse *I went to the house but did not enter* (Šel jsem do domu, ale nevstoupil) za osobní účasti autora. Z posledních počinů tohoto typu jmenujme představení s názvem *Mozart... a ti druzí* z roku 2019: jednoaktové opery *Letters, Riddles and Writs* (Dopisy, hádanky a příkazy) britského skladatele Michaela Nymana a *The Classical Style* (Klasika) amerického skladatele Stevena Stuckyho, žáka Karla Husy. A zůstaneme-li ještě u americké tvorby, pak zcela mimořádné bylo nastudování opery/operety/muzikálu Leonarda Bernsteina *Candide* v titulní roli s Jiřím Kornem a americkou sopranistkou Marnie Breckenridge, pro níž to byl evropský debut. Ve skvělé scéně, režii a světelném designu bratří Cabanů vzniklo v roce 2006 představení, na které řada diváků vzpomíná dodnes.

Významná hostování

Výsledkem spojení sil Národního divadla a Pražského jara nebyly jen domovské inscenace, ale i řada hostování předních evropských operních domů: Komické opery v Berlíně (1956), Berlínské státní opery, která v roce 1959 vyslala do Prahy 450 svých členů, aby zde ve Smetanově divadle uvedli pět inscenací: Händelovu *Ariodante*, Wagnerova *Lohengrina*, Straussovu *Elektru*, Monteverdiho *Korunovaci Poppey* a soudobý balet *Nová Odyssea*. V roce 1979 hostovala na Pražském jara Vídeňská státní opera s legendárním dirigentem Karlem Böhmem. Roli Zerbinetty v *Ariadně na Naxu* Richarda Straussa měla tehdy zpívat Edita Gruberová. O účasti slovenské pěvkyně, která žila v rakouském exilu, nakonec rozhodoval nejvyš-

ší orgán KSČ, který její vstup do země nakonec povolil, neboť Karl Böhm podmínil hostování celého souboru jejím angažmá. V roce 1981 pak způsobila velký rozruch Šostakovičova opera *Nos* v provedení Moskevské komorní opery. Dodnes nevíme, zda se zvědavý nos hlavního hrdiny Kovaljova stále ještě neproducíruje někde po Národní třídě... Gigantickým počinem roku 2005 bylo provedení Wagnerovy tetralogie *Prsten Nibelungův* v koprodukcí s Deutsche Oper am Rhein. A z novodobější historie Pražského jara ještě připomeňme úspěšnou českou premiéru opery *Dorian Gray* skladatelky Ľubici Čekovské v provedení Slovenského národního divadla v roce 2015. ☒

OPERA

Fascinace temnotou i návrat moderní klasiky

TEXT: REDAKCE FOTO: JAKUB FULÍN

OPERA NÁRODNÍHO DIVADLA A STÁTNÍ OPERA POD
UMĚLECKÝM VEDENÍM **PER BOYE HANSENA** CHYSTÁ NA
SEZONU 2026/27 SEDM NOVINEK, KTERÉ PŮJDOU NAPŘÍČ
OPERNÍM REPERTOÁREM A DOKONCE Z NĚJ VYKROČÍ I DO MÉNĚ
OBVYKLÝCH VOD. DOJDE TOTIŽ I NA BROADWAYSÝ HIT!

Sezonu otevře legendární broadwayský muzikál *Sweeney Todd: Ďábelský lazebník z Fleet Street* skladatele Stephena Sondheima a libretisty Hughha Wheelera (1979). Toto ikonické dílo hudebního divadla, známé svou temnou atmosférou a vyprávějíci napínavý hororový příběh pomstychtivého holiče, se vyznačuje náročnými pěveckými party i ohromnými působivými sborovými výstupy. Režie nové inscenace, kterou uvedeme v českém překladu Hany Novákové, se ujal Martin Čiřvák, a slibuje hvězdné obsazení: titulní role se ujme Adam Plachetka, s nímž budou alternovat Jiří Hájek a Aleš Jeniš.

Opera *Pélleas a Melisanda* Clauda Debussyho je průkopnické dílo, považované za první impresionistickou operu, která zásadně ovlivnila hudební jazyk 20. století. Autorem libreta je Maurice Maeterlinck, který zasadil příběh do mytického prostředí kdysi ve středověku, zároveň však byl zřejmě silně inspirován dobovým myšlením a psychologickými trendy, odrážejícími konflikty mezi pohlavími a generacemi. Na naší nové inscenaci se podílí vynikající tvůrčí tým, v čele s Christofem Loyem, jedním z nejvýznamnějších divadelních režisérů současnosti. Hudbu nastuduje význačný francouzský dirigent Patrick Fournillier.

V nové sezoně pokračujeme v uvádění významných děl 20. století inscenací opery *Život prostopášníka* Igora Stravinského, která se objeví v Praze po více než půlstoletí. Inspirací pro její vznik byl cyklus obrazů William Hogartha, znázorňující život mladého muže

Toma Rakewella a jeho postupný úpadek od prosperity ke zkáze. Stravinskij vytvořil moderní hudební a dramaturgickou paralelu k Mozartově mistrovskému dílu *Don Giovanni*, v němž čerpal přímou inspiraci. Na hudební přípravu nové inscenace dohlédne hudební ředitel Opery Národního divadla Robert Jindra. Švýcarská režisérka Mélanie Huber bude s naším divadlem spolupracovat poprvé.

V únoru 2027 na scéně Státní opery uvedeme Zemlinského *Trpaslíka* podle povídky Oscara Wildea *Infantčiny narozeniny*. Skladatel zhubl tuto „tragédii ošklivého muže“ během svého 16letého působení na postu šéfa opery pražského Nového německého divadla. Stejně jako ve hře *Salome* se ve své povídce Wilde zaměřuje na naši fascinaci neznámým a groteskním. Malá princezna dostane jako dárek k narozeninám trpaslíka. Mezi dívkou a mužem se rozvine asymetrický vztah, který vyústí do tragického konce. Novou inscenaci Zemlinského opery *Trpaslík* vytvoří uznávaný německý režisér Ersan Mondtag, známý svým vizuálně okouzlujícím divadelním stylem. O hudební stránku se postará dirigent Hermann Bäumer. Půjde o koprodukcii s belgickým souborem Opera Ballet Vlaanderen.

Ve své poslední dokončené opeře *Čertova stěna* Bedřich Smetana znamenitým způsobem prolíná zamýšlenou komiku a romantickou lyrickou atmosféru. Autor se podle všeho ztožnil s postavou stárnoucího šlechtice Voka Vítkovice a do díla tak více než jinde promítl své osobní pocity. Tuto pozoruhodnou operu lze tedy vnímat i jako odraz Smetanova života,

plného emocionálních zvratů. Režie naší nové inscenace se ujal Ondřej Havelka, hudbu připraví dirigent Tomáš Brauner.

Carl Maria von Weber patřil k řadě světoznámých skladatelů, jejichž život a dílo byly úzce spjaté s Prahou. V letech 1813 až 1816 zastával funkci kapelníka Stavovského divadla, kde především prosazoval novou operní estetiku na prahu romantismu. Pražští diváci viděli jeho operu *Čarostřelec* už v prosinci 1821, pouhých šest měsíců po její světové premiéře v Berlíně. Tato romantická opera se od svého vzniku vždy těšila u českého obecnstva velké popularity a proto, že se děj opery odehrává v Čechách. Poslední inscenace Státní opery však byla vytvořena v roce 1999, a poslední adaptace Národního divadla vznikla dokonce ještě dříve, v roce 1980. Nového *Čarostřelce* vytvoří Andreas Homoki, hudbu připraví dirigent Hermann Bäumer. Inscenace bude koprodukcí s Baltickým festivalem a bude i na programu hudebního festivalu v Litomyšli v červnu 2027.

Ani 120 let od své premiéry *Salome* Richarda Strausse neztratila nic na své provokativnosti, dramatickosti a expresivitě, což jsou vlastnosti, které z ní činí jednu z nejvíce fascinujících oper všech dob. Od samého počátku v jejích představeních vystupovali čeští pěvci. Sám Strauss navštívil Prahu několikrát a dirigoval provedení *Salome* s Mariou Jeritzou v hlavní roli. Calixto Bieito byl v uplynulých letech pravidelným hostem v Praze, kde vytvořil několik inscenací, které naše diváky provokovaly i uchvátily. S dirigentem Robertem Jindrou bude tato koprodukce s Lyonskou operou v těch nejlepších rukou. ☒

▼ INZERCE

BALET

Průnik tří světů

PŘIPRAVILA: **MAGDALENA KORCOVÁ**
FOTO: **SERGHEI GHERCIU**

Jiří Kylián, Marco Goecke, Robert Bondara. Jejich choreografie vznikly nezávisle na sobě, přesto se potkávají. V čase i prostoru. Spolu s hudbou Bohuslava Martinů, Maxe Richtera, Dirka Haubricha a písněmi Jamese Browna. Už jste viděli baletní triptych *Avant-Garde*?

1	5
2	
3	4
6	

- 1 *4 Seasons* – Marco Piraino a soubor Baletu ND
- 2 *4 Seasons* – Nana Nakagawa, Natsuki Nishiyama
- 3 *Lovebirds* – Mathias Deneux
- 4 *27'52"* – Aya Watanabe, Giovanni Rotolo
- 5 *27'52"* – Kristýna Němečková, Patrik Holeček
- 6 *Lovebirds* – Aya Okumura, Kristýna Němečková

OPERA

Je zapotřebí v něco věřit

TEXT: IVA NEVORALOVÁ FOTO: SERGHEI GHERCIU, JAN HRDÝ, PETR NEUBERT

POPRVÉ VE SVÉ HISTORII UVEDE NÁRODNÍ DIVADLO OPERU
FRANCOUZSKÉHO SKLADATELE FRANCISE POULENCA
DIALOGY KARMELETEK. DÍLO INSPIROVANÉ SKUTEČNÝM PŘÍBĚHEM
ŠESTNÁCTI ŘÁDOVÝCH SESTER Z COMPIÈGNE, KTERÉ BYLY V ROCE
1794 SĚTY GILOTINOU, REŽIRUJE VE STÁTNÍ OPEŘE BARBORA
HORÁKOVÁ JOLY. ÚSTŘEDNÍ POSTAVOU JE MLADÁ ARISTOKRATKA
BLANCHE DE LA FORCE, KTEROU V PRAŽSKÉ INSCENACI ZTVÁRNÍ
SÓLISTKA OPERY NÁRODNÍHO DIVADLA A STÁTNÍ OPERY
JANA SIBERA.

**Tým má za sebou dva týdny zkoušek
Karmelitek, jaká panovala na place
atmosféra?**

Naprosto neskutečná, až taková terapeutická. Konečně jsem se dočkala spolupráce s Bárou (režisérkou Barborou Horákovou Joly, pozn. red.). Určitě stálo za to si na ni počkat, protože tenhle titul jí výborně sedí a sám o sobě je jedinečný. A také se podařil skvělý cast. V téhle opeře je strašně důležité, aby byli všichni naladěni na stejnou vlnu, což se povedlo. Bára přišla neskutečně připravená a se skvělou koncepcí... a teď nevím, co všechno mohu prozradit?

Cokoliv.

Posunula děj do padesátých let minulého století, což je podle mě geniální nápad, protože situace řeholníků a řeholnic byla tehdy hodně podobná, jako v originálním příběhu, který se odehrává během Velké francouzské revoluce a v období Teroru. Opravdu skvělý nápad! Inspirovala se knížkou Kateřiny Tučkové *Bílá Voda*. Četla jsi ji?

Bohužel ne.

Já ano, před několika lety, a obdivuji, že ji to napadlo. Celému příběhu to dává ještě daleko větší sílu.

Barbora Horáková Joly se v úvodu do inscenace zmínila, že jsou pro ni *Dialogy karmelitek* hodně o individualitách, o tom, jaké vnější okolnosti formovaly cestu jednotlivých postav k víře. Co utvářelo *Blanche de la Force*?

Rozhodně její rodinná situace. Matka jí zemřela při předčasném porodu po traumatickém zážitku, Blanche tedy svou matku nikdy nepoznala a vyrůstala jen s otcem a bratrem, což nebylo úplně ideální. Celý život trpí úzkostí, v podstatě neustále zápasí se svými strachy. Bratr se o ni snaží starat, ale jeho přehnaná péče ji dusí, až se pro ni stane rodinná situace natolik neúnosná, že musí z toho toxického prostředí pryč, jinak by se zbláznila. V druhém dějství je scéna, kdy ji bratr navštíví v klášteře a nabádá ji, aby s ním odešla. A ona mu řekne, že nepůjde, protože jeho přehnaná láska úplně potlačila její

osobnost. Viděla jsem spoustu inscenací *Karmelitek*, ale v žádné z nich nebyl vztah Blanche s bratrem tak toxický, jak ho staví Bára.

Říkáš, že příběh je situován do padesátých let. Jak se tenhle koncept prolíná nebo jak funguje v symbióze s původní předlohou?

Tak, že i v padesátých letech bylo vše, co souviselo s vírou, odsunuto na okraj společnosti, nemělo být viděno, a tehdejší režim se snažil řeholní řády buďto úplně zlikvidovat, nebo je izolovat, často násilným způsobem. V původním příběhu jsou karmelitky také přinuceny opustit klášter a vrátit se do civilního života, takže tahle paralela je jasná.

Co pro tebe znamená víra?

Hodně. Našla jsem si k ní cestu až v dospělosti, a to díky svému manželovi, a byla to cesta velmi zajímavá. I z toho důvodu, myslím, dokážu pochopit Blanche, protože vím, co znamená víru hledat. Dnes jsem praktikující křesťanka a řekla bych, že to rozhodně změnilo můj život.

JANA SIBERA

Sólistka Opery Národního divadla a Státní opery Jana Sibera se po mnoho let profilovala v rolích koloraturního oboru jako Violetta, Gilda, Julie či Ofélie a v operách W. A. Mozarta. V posledních letech ji ale čím dál častěji slyšíme i v lyričtějším, mladodramatickém repertoáru, například jako Rusalku, Mimi nebo Nettchen v Zemlinského opeře *Šaty dělají člověka*. V roce 2022 získala Cenu Thálie za roli Manon ve stejnojmenné opeře Julese Masseneta. Francouzský repertoár se stal ostatně její doménou: Isabella v *Robertu ďáblovi*, Julie v *Romeovi a Julii*, Ofélie v *Hamletovi* nebo Michaela v *Carmen*. Vedle Národního divadla a Státní opery je stálým hostem Národního divadla moravskoslezského v Ostravě a Divadla J. K. Tyla v Plzni, představila se v Göteborgské opeře ve Švédsku nebo v Irské národní opeře v Dublinu. Na nahrávce *Romantic Arias* pro label Decca Records si zazpívala s tenoristou Jonase Kaufmannem po boku Prague Philharmonia a dirigenta Marca Armiliata.

Propadnout strachu je nepříjemné a úplně strašné je v něm žít.

RUSALKA © SERGHEI GHERCIU

Jak?

Našla jsem životní kotvu a klid. Když jsem ještě jako nevěřící chodila s manželem do kostela, tohle mě vždycky fascinovalo: ten klid, který jsem cítila z lidí kolem sebe, to světlo, ke kterému směřovali. (*Odmličme se.*)

Je to klid a světlo, co Blanche na konci *Karmelitek* přesvědčí, aby následovala své sestry na popraviště?

Určitě. Ale cesta k tomuhle poznání je zvláště u ní velice trnitá. Je vlastně zábavné, když si člověk uvědomí, že odchází do kláštera s tím, že tam najde klid a jistotu, a hned při prvním kroku zjistí, že vstupuje do podobného vnitřního zmatku, ze kterého přišla. V každé scéně se setkává s něčím, co ji totálně zaskočí. Potká úplně „crazy“ Constance, která ji každou větou provokuje, irituje, šokuje. Musí čelit daleko většímu počtu otázek než doma. Takže ta cesta je pro ni opravdu nesmírně těžká. V předposlední scéně, kdy se vrací domů, ji vidíme úplně zlomenou, padá na úplné dno: ztratila otce, ztratila bratra, ztratila společenství sester a podle mě v té chvíli nemá ani víru. Ale odrazí se a ty poslední taktý, kdy zpívá „*Deo Patri sit gloria et Filio qui a mortuis Surrexit, ac Paraclito, in saeculorum saecula*“ (Zněj Bohu Otci píseň chval i Synu, který z mrtvých vstal, též Duchu,

dárce radosti, zněj chvála celou věčností), je vlastně poprvé v životě šťastná. Bohužel jen na velmi krátkou chvíli.

Jak se zpívá ten konec?

Šíleně. Strašlivě. Zkoušeli jsme ho na poslední zkoušce a fakt jsme všichni – chlapi, ženské – brečeli. Jenže to prostě musíte ustát, protože těch posledních šest taktů musí být zazpívaných nebesky krásně. Takže klid a nadhled, brečet mohou diváci, nikoliv my.

Už si zmínila Constance. Zaujalo mě, že předlohou Blanche a Constance byla jedna a tatáž osoba – Marie-Jeanne Meunier. Vnímáš Constance trochu jako zrcadlo Blanche, jako kus jejího já?

Blanche a Constance rovná se jednoduše černá a bílá. Jsou zhruba stejného věku, ale Blanche to je úzkost, strach, pochybnosti, zatímco Constance světlo, naděje a bezstarostnost. A obrovská moudrost na to, jak je mladá. Vlastně mám pocit, že si to ani neuvědomuje, jak moudré věci říká, „lítají“ z ní úplně samy a Blanche vždycky neuvěřitelně zasáhne, že zůstane stát s otevřenou pusou. Jak někdo může říct, že si přeje umřít mladý, když její strach ze smrti je tak obrovský, že úplně šílí? A že by ještě měly zemřít spolu? (*Odmlič se.*)

Když o tom tak přemýšlím, tak kdybych měla sebe sama identifikovat s nějakou rolí, je to Constance. Cítím se tak, mám to tak genetiky dané. Obě jsme pro své okolí „obtěžující optimistky“, které vidí vše růžověji, než to ve skutečnosti je. Takže Blanche je pro mě vlastně velký protiúkol.

V celém příběhu hraje velkou roli strach, což je dnes poměrně velké společenské téma. Co si myslíš o strachu? Jakou hraje úlohu v dnešním světě?

Velkou a pro mnohé je velmi náročné ho zvládnout. Vidím to hlavně u mladých lidí, kteří mají často skutečnou hrůzu z toho, co se kolem nich děje, z budoucnosti. Něco, co moje generace absolutně nezažila. Propadnout strachu je nepříjemné a úplně strašné je v něm žít. Já se samozřejmě nejvíc bojím o rodinu, o své nejbližší, ale strach mě nikdy kompletně neparalyzoval, to naštěstí neznám.

A co strach ze smrti?

To je věčné téma. Pro člověka, který věří, že smrtí svět nekončí a že v tom dalším na něho čeká něco možná ještě lepšího, je odcházení snad o něco snazší. Ale stejně je to těžké a vidíme to i u lidí, kteří zasvětili život víře v Boha.

Také v *Karmelitkách* projeví matka představená Madame de Croissy v hodině smrti velkou slabost.

A pro Blanche je to strašné, protože slyší, jak říká, že Bůh není, že ji opustil a že má strach z té prázdnoty. To je pro ni naprosto šokující.

Proč si myslíš, že to takhle Georges Bernanose napsal?

Protože chtěl ukázat, že i lidé v řádu pochybují, že jsou to jen lidé, i když se odevzdali Bohu. Cesta pro ty, kteří praktikují víru, není přímočará a pohodlná. Je to cesta plná nejistot a otázek. Myslím, že občas máme tendenci dívat se na mnichy a jeptišky jako na něco exotického, speciálního, jako na lidi, kteří nemají normální lidské potřeby. Ale tady vidíme, že i oni mají

své strachy, své pochyby, akorát se rozhodli pro jiný způsob života.

Madame de Croissy vysloví jednu zajímavou větu, že nejnebezpečnější z našich úvah jsou ty, které nazýváme iluzemi. Nepotřebujeme ale mít vlastně i nějaký iluzorní svět, do kterého utíkáme, když už nesneseme realitu?

Já si myslím, že lepší je vidět věci tak, jak jsou, a postavit se k nim čelem s nejlepším vědomím a svědomím.

Pro Blanche je v tom příběhu ještě jedna důležitá postava a tou je Matka Marie od Vtělení. Jak vnímáš vztah mezi těmito dvěma ženami?

Jako kontroverzní. Marie nechápe, proč matka představená Blanche do řádu přijala a proč si ji tak oblíbila. Je to přece ona, kdo se o ni obětavě stará, kdo nese ten největší kříž. Navíc nevěří, že Blanche dojde k opravdové víře, že k ní najde tu správnou cestu. A k tomu dostane úkol od umírající matky představené, že se má o Blanche, až ona zemře, postarat. Jednoho kříže se zbaví a hned přijde další. Její vztah k Blanche se zlomí až ve chvíli, kdy vyslechne její rozhovor s bratrem. V tom okamžiku si uvědomí, že matka představená měla pravdu, a dá Blanche šanci.

Když jsem četla libreto, ptala jsem se sebe sama, zda Marie není tak trochu fanatička?

Tak určitě je přímočařejší než nová matka představená Madame Lidoine. Což je vlastně také další velmi zajímavé drama, protože Marie očekává, že se stane převorkou, a najednou je zvolen někdo jiný. Je to pro ni určité ponížení, pokoreň. Jsou každá jiná: zatímco Lidoine se na věc dívá tak, že se o sestry postará Bůh, Marie to chce udělat sama.

Tím ale vede řád do záhuby, když sestry přiměje, aby složily slib mučednictví.

O tom jsme hodně diskutovaly, co po nich vlastně žádá. Protože sebevražda je smrtelný hřích...

Sebevražda? Přiznám se, že tak jsem to úplně z libreta nepochopila.

V Bářině pojetí se vlastně připravujeme na sebevraždu a nedojde k tomu jen proto, že do kláštera vtrhnou revoluční gardy, takže se to nestihne. Myslím, že Marie dokáže odhadnout, co přijde, a chce své sestry prostě jen ušetřit utrpení. Na druhou stranu, pokud by opera skončila takto, ztratila by své poselství a ten úžasně silný závěr.

Zpívala jsi mnoho francouzské hudby a tak krásně ses „prokousala“ všemi typy francouzské opery 19. století od Thomase a Meyerbeera až po Offenbacha a Massenetu. Jak se zpětně díváš na tuto svou francouzskou „invazi“?

Tak především kdybych tušila, že můj stěžejní repertoár bude francouzský, učila bych se už od mládí francouzsky a velice by mi to ulehčilo život! Myslela jsem si, že budu specialistka na Mozarta a bel canto, a je ze mě expertka na francouzskou hudbu. Ale to je úděl sopranistek

© JAN HRDÝ

Cesta pro ty, kteří
praktikují víru,
není přímočará
a pohodlná. Je to
cesta plná nejistot
a otázek.

ZLATO RÝNA © PETR NEUBERT

v angažmá, které nakonec většinou nezpívají, co si naplánovaly. (Směje se.) Nicméně jsem tomu ráda, protože francouzská hudba je překrásná. Upřímně, samotnou mě překvapuje, kolik těch rolí vlastně bylo: Isabella v *Robertu d'áblově*, Ofélie v *Hamletovi*, Julie, Manon... Nejvíce jsem asi pyšná na Ofélii a Julii. Francouzská opera je nádherné zpívání, ale samozřejmě velkým úkolem, tedy alespoň pro mě, byla vždycky francouzština. Blanche studuji už rok a je to opravdu velice poctivá, mravenčí práce, která chce hodně trpělivosti. Čímž zdravím našeho skvělého jazykového kouče Marka Pinzova! Navíc *Dialogy karmelitek* jsou, jak již napovídá název, postaveny na konverzacích, a tedy na textu. Ale já mám výzvy ráda, takže bojuji do posledního dechu!

Jaká je Poulencova hudba?

Strhující na první poslech.

Píše dobře pro hlas?

Řekla bych, že ano. Pro rodlého mluvčího to musí být vlastně úplná paráda! Je zapotřebí tzv. chytit melodii jazyka, aby to zkrátka znělo francouzsky.

Lákalo by tě nastudovat také Poulencův *Lidský hlas*?

Velmi, protože jsem na jevišti ráda sama. Víím, zní to sobecky a arogantně, ale jsem prostě ráda zodpovědná jen sama za sebe.

Tak to je pro tebe závěr *Karmelitek* naprosto ideální!

Jen škoda, že si ho neužiji trochu déle.

Ano, jen šest taktů. Poslední otázka: je v této opeře něco, co se konkrétně tebe opravdu hluboce dotýká?

Je to utvrzení v tom, že pokud jde člověk za světlem, ve které uvěřil, je na správné cestě. Ať je tím světlem cokoli. Je prostě zapotřebí v něco věřit a mít v sobě pokoru. Mít srovnané, láskyplné vztahy. Pak lze život prožít klidněji a smysluplněji. ☒

▼ INZERCE

Pojištění
pro radost
z nevšedních
zážitků.

COLONNADE
A FAIRFAX COMPANY

Nechat se unést skvělým uměleckým zážitkem:

Užijte si divadelní zážitek se svou kartou
Mastercard na maximum:

**Přednostní vstup přes
Mastercard Fast Track**

Boční vstup z ulice Národní třída.

Nejlepší místa v hledišti

Přednostní šatna v Mastercard
sektoru.

Občerstvení z Mastercard kiosku

Objednejte si občerstvení
na přestávku a vyhněte se frontám.

Exkluzivní zážitky k nezaplacení

Zpestřete si návštěvu v budovách
Národního divadla nabídkou exkluzivních
zážitků na priceless.com.

Exkluzivní zážitky v Národním divadle pro držitele karet
Mastercard naleznete na **priceless.com**

Uvedené výhody platí pro historickou budovu Národního divadla.

Národní divadlo

ND+

Od tajemství mimů k havlovské hospodě

PŘIPRAVILA: D. VON VORST A K. HANÁČKOVÁ FOTO: Z. SOKOL, S. GALANSKÝ A ND+

ČTVRTÝ ROČNÍK **NADNÁRODNÍHO TÝDNE DIVADLA** POTVRDIL, ŽE HRANICE MEZI JEVIŠTĚM A HLEDIŠTĚM JSOU VE 21. STOLETÍ PROSTUPNÉ, A UMOŽNIL VEŘEJNOSTI BÝT NÁRODNÍMU DIVADLU OPRAVDU NA DOTEK. VRCHOLEM FESTIVALU, KTERÝ NAPLNIL DEVĚT DNÍ WORKSHOPY, PROHLÍDKAMI NEBO SETKÁNÍMI S TVŮRCI, SE TRADIČNĚ STALA NOC DIVADEL – LETOS S HAVLOVSKÝM TÉMATEM PRAVDA, ABSURDITA, ODVAHA. PŘINÁŠÍME FOTOOHLÉDNUTÍ ZA LETOŠNÍM ROČNÍKEM, OVŠEM NEJLEPŠÍ JE BÝT S NÁMI U TOHO! UŽ TEĎ SI MŮŽETE POZNAMENAT DALŠÍ TERMÍNY! FESTIVAL SE KONÁ KAŽDOROČNĚ OD 20. DO 29. BŘEZNA.

Open MIC ND Young byl komponovaný večer z velmi osobní a často křehké autorské tvorby mladé generace. Povídky, básně, tanec, hudba a hlavně krásná atmosféra prvního vystoupení v rámci našich kurzů ND Young.

Sólisté Baletu ND **Jakub Rašek** a **Kristýna Němečková** před našimi zraky rozebrali a znovu složili komplexní pohybové DNA současného tria tvůrců Kylián, Bondara a Goecke. Nahlédli jsme na osobitost moderních choreografií jako na pohybový jazyk těla, který zprvu může působit jako nesrozumitelný rébus, lze mu však porozumět a divácky jeho estetiky plně propadnout.

Naprostým hitem festivalu se staly **divadelní pubkvízy**. Divadelní kantýna se proměnila v improvizovanou undergroundovou hospodu, ve které se ve svých vědomostech, důvtipu i tvořivosti utkaly týmy z řad veřejnosti, zaměstnanců ND a kolegů z dalších pražských divadel. Večery provázel známý kvízmaster Václav Slabyhoudek alias Pan Lišák, překvapením byla účast dvou nejlepších pubkvízových týmů ČR, jejichž skóre ovšem i „netrénovaní“ divadelníci dokázali dorovnat.

Workshop líčení a pantomimy propojil řemeslnou zručnost naší maskérky s pravdivostí, křehkostí a hravostí mimického umění. Mimka Kateřina Vernerová okouzila dospělé i děti tak, že situace i předměty se v jejich pojetí stávaly zaručeně viditelnými a téměř hmatatelnými.

O prohlídce Anenského areálu – bývalého kláštera, věhlasné tiskárny devatenáctého století a současného sídla souborů Činohry, Baletu a archivů ND – byl obrovský zájem. Návštěvníci se podívali do jindy nepřístupných prostor a čekala je i dvě umělecká zpestření – divadelní ochutnávka ze hry *Vernisáž* v podání nastupující generace divadelníků a taneční jednohubka v podobě *Umírající labutě* s momenty absurdní improvizace.

Setkávání v březnu a dubnu

TEXT: REDAKCE FOTO: ZDENĚK SOKOL

S nástupem jara jsme přivítali na repertoáru další wagnerovský titul – krátce po *Zlatu Rýna* uvedla Opera ND a SO i *Parsifala*, jehož inscenace se ujal významný režisér Andreas Homoki. Laterna magika zase pozvala diváky do světa nekonečné fantazie, který obývá král vypravěčů a pábitelů baron Prášil. Divadelní podobu mu vtiskli režiséři Petr Boháč a Miřenka Čechová, kteří do titulní role obsadili uměleckého šefa souboru Radima Vizváryho. Jaro 2026 je také významným milníkem pro budoucnost Národního divadla – konečně byla zahájena rekonstrukce Nové scény, která divadlu přinese nový multifunkční sál i prostory pro řadu dalších aktivit směrem k veřejnosti. Před samotným zahájením rekonstrukce jsme místo naposledy otevřeli veřejnosti.

Premiéra opery *Parsifal*
Andreas Homoki a část premiérového obsazení na děkovačce

Premiéra opery *Parsifal*
Exministr zahraničí Jan Lipavský a teolog Tomáš Halík

Premiéra opery *Parsifal*
Obchodní ředitel ND Tomáš Froyda a Milan Baran, generální ředitel Officeo s.r.o., s manželkou

Premiéra opery *Parsifal*
Premiéroví hosté na slavnostním přípitku

Premiéra opery *Parsifal*
Karolína Matoušová Peštová (MEK) a mecenáši David Šilar a Tibor Rozsnyó

Rekonstrukce Nové scény
Těsně před zahájením rekonstrukce se Nová scéna naposledy otevřela pro prohlídky.

Rekonstrukce Nové scény

Schodiště i obklady ze zeleného serpentinu budou při rekonstrukci zachovány.

Rekonstrukce Nové scény

Pro ikonické sedačky už v novém multifunkčním sále místo nebude.

Rekonstrukce Nové scény

Prohlídky vedl průvodce Libor Peprný

Rekonstrukce Nové scény

Premiér Andrej Babiš a generální ředitel ND prof. Jan Burian slavnostně zahájili rekonstrukci.

Premiéra inscenace Laterny magiky Baron Prášil

Část inscenačního týmu

Premiéra inscenace Laterny magiky Baron Prášil

Prof. Jan Burian a Radim Vizváry

Premiéra inscenace Laterny magiky Baron Prášil

Zleva Simona Baxová, Jiří Drahoš, Eva Drahošová, Jitka Seitlová a Martin Baxa

Premiéra inscenace Laterny magiky Baron Prášil

Mecenášky Národního divadla Dadja Altenburg Kohl, Věra Výtvarová (vlevo) a Štěpánka Formánková (uprostřed)

10. český
mejdán
s Impulsem

**Mirai
Chinaski
Olympic • MIG 21
Lucie Vondráčková**

O₂ arena

ticketmaster® ticketportal

www.impuls.cz

POSLAT, ČI VYZVEDNOUT?
TO JE OČ TU BĚŽÍ...

 úschovna.cz

Vaše služba pro posílání datových souborů.

Na Svět knihy za Národním divadlem

PŘIPRAVILA: PETRA HALBICOVÁ, ILONA SMEJKALOVÁ

KŘÍŽÍKOVY PAVILONY NA VÝSTAVIŠTI UVÍTÁJÍ VE DNECH 14.–17. KVĚTNA UŽ 31. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO VELETRHU SVĚT KNIHY PRAHA 2026 A MY BUDEME OPĚT U TOHO. U NAŠEHO STÁNKU V PAVILONU B HNED U VCHODU ZAKOUPÍTE NEJEN DÍVADELNÍ HRNKY, TUŽKY, SEŠITY, TAŠKY, LEDVINKU ČI VYBRANÉ PROGRAMY K INSCENACÍM, ALE S VÝJIMEČNOU **20% SLEVOU** I VSTUPENKY NA PŘEDSTAVENÍ AŽ DO KONCE ŘÍJNA. RÁDI VÁS NA MÍSTĚ ZAREGISTRUJEME DO KLUBU VĚRNÉHO DIVÁKA NEBO VÁM NABÍDNEME PŘEDPLATNÉ NA PŘÍŠTÍ SEZONU. KROMĚ TOHO ČLENOVÉ SOUBORU ČINOHRY TRADIČNĚ OBSTARAJÍ I ČÁST DOPROVODNÉHO PROGRAMU!

Pátek 15. 5.

13.00 hod.

Literatura na jevišti ND

Proměny

Mytologické a archetypální příběhy jako nástroj k obnažení aktuálních významových kontextů

Filémón a Baucis, Ariadna a Théseus, Hélios a Faëthón, Ífis, Amor či Marsyas... Římský básník Publius Ovidius Naso učinil ve 2. roce n. l. něco neobyčejně impozantního: shromáždil klíčová mytologická vyprávění pozvolna končící antické epochy a seřadil je do jednoho chronologického celku.

Moderuje: dramaturgyně
Činohry ND **Ilona Smejkalová**
Hosté: **Róbert Štefančík**
a **Pavel Neškudla**

Sobota 16. 5.

14.00 hod.

Literatura na jevišti ND

Frankenstein

Storytelling coby forma divadelní recepce klasického románu

Přestože je román Mary W. Shelley z roku 1818 klasikou, lidé ho často vnímají hlavně skrze filmové adaptace jako příběh o monstře. Adaptace Činohry ND však vychází z původního textu, zachovává ich-formu se třemi vyprávěči a klade důraz na vyprávění a jazykovou imaginaci místo pouhé hrůzy.

Moderuje: dramaturgyně
Činohry ND **Ilona Smejkalová**
Hosté: **Nina Jacques**
a **Tereza Jarčevská**

Neděle 17. 5.

15.00 hod.

Literatura na jevišti ND

Farářův konec

Specifičnost filmových scénářů a filmových povídek Josefa Škvoreckého

Námět filmové povídky Josefa Škvoreckého vychází z dobového novinového článku o muži, který se téměř rok úspěšně vydával za kněze. Je vlastně cynickým podobenstvím dotýkajícím se i témat, která právě dnes tak intenzivně řešíme – nepochopení mezi městem a venkovem či agresivní atomizace sociálních bublin.

Moderuje: dramaturgyně
Činohry ND **Ilona Smejkalová**
Hosté: **Jan Mikulášek**
a **Šimon Krupa**

16.00 hod.

Já, Evropa

Scénické čtení knihy Lenky Horňákové-Civade

V kavárně velkého frekventovaného nádraží sedí žena. Pije kávu a zvědavě a zároveň zdrženlivě sleduje okolí. Jmenuje se Evropa a vypráví svůj vlastní příběh, v němž se mýtus prolíná s realitou, minulost se současností a literatura s geografii a filosofií.

Adaptace: **Éric Cénat**,
Lenka Horňáková-Civade
Režie a dramaturgie: **Linda Dušková**, **Ilona Smejkalová**
Účinkují: **Tatjana Medvecká**,
Martina Preissová, **Tereza Jarčevská** a **Berenika Anna Mikeschová**

Klasika viděná dnešními očima,
pečlivě inscenované novinky

VOGUE^{CS}

v první řadě

Roční abonmá pořídíte na VOGUE.cz

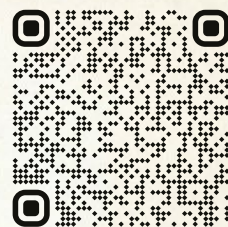

STOJÍME ZA
NÁRODNÍM DIVADLEM
UŽ OD POČÁTKU

Těší nás, že symbol české kultury
na nás spoléhá už od roku 1881.

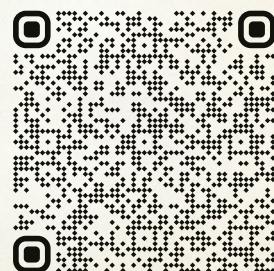
Partner Národního divadla

Stále váháte, jaké zvolit předplatné? Vyzkoušejte náš rozcestník!

Předplatné 2026/27

Národní divadlo myslí na všechny své diváky. Pro zájemce o předplatné jsme připravili 28 skupin rozdělených do tematických kategorií a tento test vám pomůže zjistit, která je vhodná právě pro vás. S předplatným si zajistíte vstupenky i na žádaná představení několik měsíců před zahájením běžného prodeje a se slevou. Předplatné je přenosné, lze ho půjčit nebo darovat. A pokud se vám některý termín nehodí, nezoufejte! Rádi vám zajistíme výměnu.

Hlas, který nesmí být slyšet: profese divadelní nápovědy

TEXT: BÁRA HANČILOVÁ

V HLEDIŠTI JI NIKDO NEVIDÍ ANI NESLYŠÍ. PŘESTO JE PŘÍTOMNÁ NA KAŽDÉM PŘEDSTAVENÍ SE SCÉNÁŘEM A TUŽKOU V RUCI A S OČIMA UPŘENÝMA NA HERCE. **DARINA KORANDOVÁ** PŮSOBÍ JAKO NÁPOVĚDA V NÁRODNÍM DIVADLE UŽ VÍCE NEŽ DESET LET A DOBŘE VÍ, ŽE JEJÍ PRÁCE ZDALEKA NENÍ JEN O TEXTU. SCHOPNOST NAPOJENÍ NA HERCE, VNÍMÁNÍ RYTMU A SITUACE JE PODLE NÍ STEJNĚ ZÁSADNÍ JAKO ZNALOST REPLIK. „NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE TO CÍTIT. TO JE CELÝ,“ ŘÍKÁ JEDNODUŠE.

Mezi textem a tichem

Práce nápovědy začíná už ve zkušebním procesu. Je přítomná na čtených zkouškách i při stavbě inscenace, kdy se text často ještě upravuje, škrtá a hledá svou finální podobu. Nápověda tak musí být flexibilní a připravená na neustálé změny.

Zkoušky obvykle probíhají od deseti dopoledne do dvou a večer následuje představení. Mezi tím vším si nápověda vytváří vlastní systém orientace v textu: zapisuje si pauzy, rytmus replik i místa, kde by mohlo dojít k zaváhání. „Ticho a pauzy jsou stejně důležité jako slova,“ zdůrazňuje Korandová. Nestačí tedy znát text – je nutné „dýchat s inscenací“.

Psychologie místo hlasu

Samotné napovídání je mnohem subtilnější disciplína, než by se mohlo zdát. Nejde jen o to dodat herci zapomenutou repliku. Klíčové je načasování a citlivost.

„Musíte odečítat z výrazu tváře, jestli herec ví, nebo ne,“ popisuje. Někdy herec pomoc sám vyžádá, jindy ji naopak odmítá, dokud si o ni

neřekne. Každý má jiný přístup, někdo poprosí slovem, někdo pohledem, někdo lusknutím.

Velkou část práce tak tvoří hledání správného „komunikačního kódu“. Nápověda musí vědět, kdy zasáhnout a kdy naopak mlčet, aby herce nepodkopala před ostatními. „Aby se necítil, že ho chcete potopit,“ dodává.

Paměť a pohotovost

Stejně jako profese herce, i profese nápovědy klade vysoké nároky na paměť. Nestačí znát jednu inscenaci. V repertoárovém divadle jich má nápověda na starosti hned několik a musí být schopná zastoupit kolegy i u titulů, které sama nezkoušela.

K tomu slouží takzvaná záskoková kniha, detailně upravený scénář s jednotným stránkováním pro celý tým – od herců po techniku. Nápověda se podílí i na jeho tvorbě, včetně úprav textu pro titulký.

Součástí práce je také reflexe: po každém představení si zapisuje přehledy a chyby, které později sdílí s herci. Někdy formou zprávy do skupinové konverzace, jindy formou nenápadně podstrčené kartičky.

Neviditelný servis

Ačkoliv je nápověda fyzicky přítomná v sále nebo v zákulisí, její práce by neměla být vidět ani slyšet. V minulosti měla své pevné místo – nápovědní budku uprostřed jeviště. Dnes se pohybuje flexibilněji, někdy musí přeběhnout zákulisím z pravého portálu do levého, aby na herce dobře viděla.

„Já jsem tam pro ně, oni jsou tam pro lidi,“ shrnuje Korandová podstatu své práce. Vnímá ji jako službu – tichý, ale klíčový servis, který umožňuje, aby představení plynulo bez viditelných zádrhelů.

Po více než čtyřiceti letech u divadla ji tato role stále naplňuje. „Těší mě, že můžu dělat to, co umím,“ říká. A právě v tom spočívá možná největší paradox této profese: čím lépe ji nápověda vykonává, tím méně o ní divák ví. ☒

TEXTY O DIVADELNÍCH PROFESÍCH JSOU DOPLŇKEM CYKLU KOMIKSŮ, KTERÝ UVEŘEJŇUJEME NA POSLEDNÍ STRÁNE TOHOTO ČASOPISU.

100

Na začátku června si připomeneme 100 let od narození jednoho z největších českých operních pěvců 20. století, tenoristy **Ivo Židka** (4. 6. 1926–20. 5. 2003). V Národním divadle působil přes 40 let, stal se prvním jeho ředitelem po revoluci 1989. Za celoživotní mistrovství obdržel Cenu Thálie 1997.

110

Antonín Landa (6. 5. 1916–13. 8. 1995) prošel v Baletu Národního divadla třemi zásadními rolemi: byl tanečníkem od roku 1942, choreografem do roku 1979 a šéfem souboru v letech 1953–1957.

120

Vynikající herec divadelní, filmový i televizní a dodnes s láskou připomínaný pedagog, to byl **Miloš Nedbal** (28. 5. 1906–31. 10. 1982), člen Činohry Národního divadla v letech 1945–1976.

Jméno **Elišky Poznerové** (28. 5. 1906–27. 2. 1991) se občas objeví v souvislosti se soutěží Miss Evropy, kterou roku 1928 vyhrála. Na její hereckou kariéru se pozapomnělo, přestože v Národním divadle mezi válkami a poté od 50. let odehrála přes 200 rolí.

Zuzana, Norina, Gilda, Rosina, Musetta či Karolína – to jsou role koloraturního sopránů, které měla na repertoáru **Marta Boháčová** (8. 5. 1936–12. 8. 2014), členka Opery Národního divadla v letech 1970–1991. Počátkem května by oslavila 90. narozeniny.

90

Woman gala Mecenášského klubu

PŘIPRAVILA: **KAROLÍNA MATOUŠOVÁ PEŠTOVÁ**
FOTO: **ZDENĚK SOKOL, ARCHIV MEK**

Jeden z jarních večerů již tradičně patří výjimečnému gala setkání členek Mecenášského klubu Národního divadla. Tento slavnostní večer je poděkováním dámám, které svou podporou – finanční i osobní – stojí za aktivitami Mecenášského klubu a přispívají k jeho dalšímu rozkvětu.

Letos jsme naše mecenášky přivítali v jedinečném prostředí Státní opery, kde na ně čekala ta nejvýbranější místa v hledišti na baletní představení *L'Histoire de Manon*.

Večer však začal dříve, než se zvedla opona. V komorní atmosféře jsme společně nahlédli do historie Státní opery a přiblížili si tvorbu sira Kennetha MacMillana, autora této mimořádné choreografie. Výjimečným momentem byla

také exkluzivní návštěva jeviště a osobní setkání s tanečnicí po skončení představení. Ke krásné atmosféře významně přispěla i společnost Moser, která na slavnostní událost zapůjčila luxusní sklenice.

Tento večer byl oslavou nejen umění, ale i sdílené vášně, elegance a podpory, které tvoří podstatu Mecenášského klubu. ☒

ZLEVA: JARMILA LEVKO (SPRÁVNÍ ŘEDITELKA OPERY ND A SO), LENKA KORBELOVÁ (MOSER), MECENÁŠKY: EVA FAGERBERG ROLLEROVÁ, ROMANA LEITGEOVÁ, LENKA VYDRA ŠMÍDOVÁ, ALICE ŠIKOŠOVÁ, VĚRA VÝTVAROVÁ, KATEŘINA HANÁČKOVÁ (NÁRODNÍ DIVADLO), MECENÁŠKY: DITA ŠULCOVÁ, MAGDALENA SOUČEK, PAVLA ŠMÍDOVÁ, LUCIE VALEŠOVÁ A KAROLÍNA MATOUŠOVÁ PEŠTOVÁ (MECENÁŠSKÝ KLUB ND).

MECENÁŠKY ND S KRISTÝNOU NĚMEČKOVOU, SÓLISTKOU BALETU ND, GIOVANNIM RÓTOLEM, PRVNÍM SÓLISTOU BALETU ND, A FRANCESCEM SCARPATEM, SÓLISTOU BALETU ND.

GENERÁLNÍ PARTNER

OFICIÁLNÍ PLATEBNÍ KARTA

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

SKODA

ARICOMA

PARTNEŘI INSCENACÍ

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

KOLOWRAT KRAKOVŠTÍ

Prof. Dr. Dajda Altenburg-Kohl

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER INSCENACÍ

mediální skupina **mafra**

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

 Český rozhlas

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ ONLINE PARTNER

SEZNAM.CZ

AJŤÁK V DIVADELNÍ DŽUNGLI: DÍL DEVÁTÝ: NÁPOVĚDA

